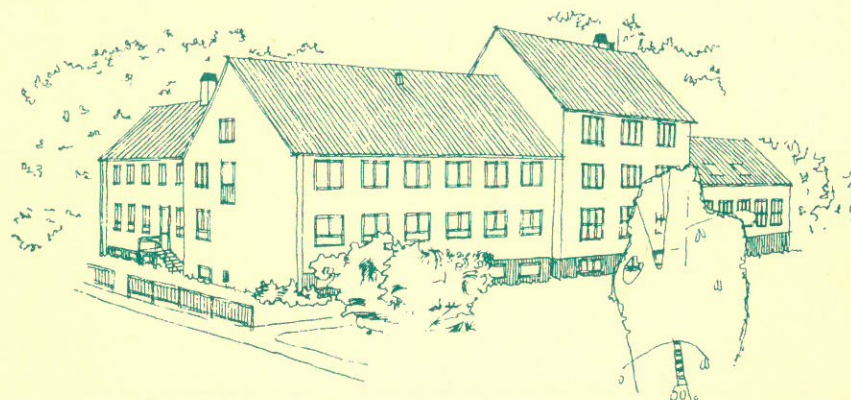

STIDSHOLT UNGDOMSSKOLE
1 9 6 3

STIDSHOLT
UNGDOMSSKOLES
AARSSKRIFT

1963

UDGIVET AF
UNGDOMSSKOLENS
ELEVFORENING

FREDERIKSHAVN
EKSPRES-TRYKKERIET
1963

INDHOLD

En fremtid og et haab	<i>Erik Jensen</i>
En ungdomsfører	<i>Hans Jakobsen</i>
Kim til forståelse	<i>Marie Risegaard Jakobsen</i>
Ungdomsskolerne og fremtiden	<i>Asger Lindhardt</i>
Sangen	<i>Jeppe Buhrkall</i>
Aaret, der svandt	<i>Hans Jakobsen</i>
25 år efter — en oprigtig tak	<i>Tove Kjærgaard</i>
Jubilæumsbrev	<i>Gudrun Jørgensen</i>
Norgesturen	<i>Inger-Marie Lemmergaard</i>
Ferietid	<i>Jeppe Buhrkall</i>
Korte hilsener	
Elevfortegnelse	
Regnskab	

En fremtid og et haab

Jeg er sikker på, at der findes adskillige mennesker, som ville komme i vanskeligheder, om de skulle forsøge at udtrykke, hvad der er julens egentlige indhold. Det ville let gå sådan, at deres tanker kom til at ende ved alle de ydre ting, som nu engang er blevet koblet sammen med julen. Jeg mener ikke dermed, at ikke de fleste i dette land ved besked med, at vi fejrer jul til minde om Jesu fødsel. Men derfor behøver det ikke at betyde, at dette siger dem noget virkeligt, som giver deres liv indhold eller forandrer deres livsholdning.

Når det kan komme til at gå sådan, hænger det sikkert sammen med, at en hel del af de ord, som er prædikeret ind i os og sunget ind i os fra vi var ganske små, for mange har mistet deres realitet. Vi har sunget om, at der er født os en frelser, men er sandheden trods alt alligevel ikke den, at verden stadig ligger under for alle mørkets magter og lidelser? Og hvad realitet er der så i dette, at der er født os en frelser? Vi taler om, at lyset er kommet i verden, og at det har til opgave at skinne for alle dem, der sidder i mørke og dødens skygger, men må vi ikke indrømme, at mørket er lige så trykkende her på jorden, som det altid har været? Og har man end fravristet døden nogle få år — eller måske endog et par årtier, så er døden dog ligefuldt vor fjende. Børn, som alt for tidligt skal vandre efter deres mors kiste, eller folk, som skal miste en nær ægtefælle, er i dag akkurat lige så fortvivlede, som de samme mennesker ville have været, om de havde levet for 2000 år siden. Eller hvad mener man om de skønne strofer i

englesangen, at der skal være „fred på Jorden“, er ikke også dette blevet til et underligt blegrødt håb, som ingen rigtig tør skænke tiltro?

Når man sidder og tænker på alle disse skønne forhåbninger og må indrømme, at det er svært at sige noget, når mennesker betror os, at de er blevet for nøgterne til at tro på den slags, så er det måske ikke så mærkeligt, om visse mennesker nøjes med at ty ind i det, vi efterhånden har vænnet os til, og som vi i alle tilfælde ved om, at det formår at skabe en hyggelig julestemning i nogle dage — i alle tilfælde så længe, der endnu er lys på juletræet.

Selvom vi ved alle disse ting, og selvom vi også har lært at glæde os over den julestemning, vi selv kan lave, så længe vi har penge til at skabe den, og selvom vi har lidt alle de samme skuffelser som alle andre med hensyn til de skønne drømme om verdens forbedring og paradys på Jorden, så siger vi rent ud, at det ikke har berøvet os den virkelige forventning til julen, og vi siger til og med, at det aldrig nogensinde var i disse ting, at julen afslørede sin egentlige betydning.

Julen er ganske simpelt Jesus, og er han en svindler, eller er han ingenting, så er julen heller ikke noget, og så måtte det altsammen ende i et bedrag. Men for at kunne svare på det spørgsmål, må man i alle tilfælde forsøge at sætte sig ind i, om det, mennesker har vænnet sig til at vente af Jesus, nu også svarer til det, som Jesus selv gik ind for. Må vi da ikke først indrømme, at Jesu jordiske tilværelse endte på et kors? Og hvad mere er: Den synes at være endt der med Jesu egen godkendelse. Nok var han bange og fortvivlet som et andet menneske, da han skulle gå døden i møde, men han var ikke i tvivl om, at hans liv måtte og skulle ende, som det gjorde, selvom han havde haft alle muligheder for at unddrage sig. Hans tilværelse var altså ikke i ydre forstand en triumfators, der skulle slutte med, at alle onde magter skulle ende med synligt at ligge for hans fødder som tegn på underkastelse. Hans eget liv endte åbenlyst for verden på en sådan måde, at alle, der havde lyst dertil, måtte komme til den erkendelse, at han var blevet overvundet. Og som dengang er der i dag mennesker, der synes, at dermed er alt sagt om Jesus.

Det bør dog ikke overses, at selvom den oven for omtalte tragedie var alt, hvad denne verden så og ved om Jesus, så var der straks fra begyndelsen mennesker, som til trods for, at verden omtrent så ud som før, begyndte at sige, at med Jesus var ikke alt ude, at det ikke var ham,

men døden, der var kommet til kort. Hans kød blev ikke til jord som alle andres, for Guds sol skinnede en morgen ind i en tom grav, som var blevet åbnet ved den vældige Guds personlige indgriben. Og i en endeløs kæde har der været mennesker, som lige fra den dag og indtil i dag på en eller anden måde har udtrykt det, vi bekender om hver eneste påskedag, når vi synger, at „den glæde, søndagssolen så, den har i verden ej mage“.

Mon det derfor ikke kunne gå an at sige, at det, der begyndte med, at der julenat blev født et barn, der fik navnet Jesus, og som sidenhen knyttede sig uløseligt til denne slægt, for millioner af mennesker kom til at betyde, at de fik en fremtid og et håb.

Håbløse slægter er det tristeste af alt. Og mennesker, som ved en eller anden uoverlagt handling har sat hele deres fremtid overstyr og dertil måske ovenikøbet mistet ethvert håb, det er næsten noget af det mest bedrøvelige, man kan komme ud for, mens derimod det menneske, som har sin fremtid og dertil måske ovenikøbet et håb, er ganske anderledes stillet og i virkeligheden i stand til at bære temmelig megen modgang.

Det menneske, som ikke kan slippe sin tillid til Kristus, og som har en urokkelig tro på, at det, verden i almindelighed véd om ham, ikke dækker den hele virkelighed, vil aldrig være uden fremtid eller uden håb. Kanske hans levnedsløb ikke vil blive noget triumftog, og han vil næppe undgå at se adskillige af sine forhåbninger blegne og svinde bort, men den, over hvem Jesu navn er nævnt, og som holder dette navn for sit livs rigdom, vil til alle tider beholde udsigten til det, som dette navn gemmer i sig, og selv når alle vore forhåbninger er bristede, vil Jesu navn lyse — om det så er over den tue, der dækker vort støv. For dette navns skyld alene kalder vi julens budskab for glædeligt, og med dets håb i vort sind stemmer vi endnu engang i med vore gamle salmer i fuld fortrøstning til, at de, der digtede dem, vidste besked såvel med vor afmagt som med Guds kraft.

Erik Jensen.

En ungdomsfører

En gravsten paa Solbjerg kirkegaard paa Frederiksberg bærer denne indskrift:

*Præsten MADS RING
født 31.—1. 1871 i Thisted
død 27.—11. 1938 i Næstved.*

*Herren begraver arbejderen,
men arbejdet fører han videre.*

I indbydelsen til De danske Ungdomsforeningers aarsmøde i København 1939 stod der: Søndag den 16. juli kl. 14 mindesammenkomst ved pastor Rings grav. I et stort program, der omfattede festguds-tjeneste i Frue Kirke og møde eftermiddag og aften i Grundtvigs Hus, kunne der blive tid til, at en meget stor kreds af mødedeltagerne samledes ved denne grav.

For dem, der læser dette, og som ikke forud kender noget til pastor Ring, maa det af ovenstaaende være klart, at han var en mand, der stod De danske Ungdomsforeninger meget nær, og da han nu omtales her i aarsskriftet, er det tillige antydnet, at der var en forbindelse mellem ham og vore ungdomsskoler.

I de timer, som vi i en aarrække har anvendt til foreningsøvelse her paa skolen, har jeg fortalt træk til belysning af denne fine personlighed og redelige stridsmand for dansk ungdom.

En speciel anledning til, at pastor Rings navn drages frem netop i aar er, at det i disse dage er 25 aar siden, han døde.

Personlig har jeg ikke kendt pastor Ring saa længe, kun seks aar, fra 1932 til hans død. Men der er sikkert en del mennesker, der har kendt ham i meget kortere tid, men som alligevel synes, de kendte ham meget godt. Pastor Ring gjorde et stærkt indtryk paa os fra første færd, derfor forekom det os altid som havde vi kendt ham længe.

Om hans liv fra barndomstiden i Thisted, til han begyndte sin præstegerning skal her kun anføres et par træk.

Faderen døde, da Ring var tolv aar. Det var et haardt slag for dem alle, ikke mindst for moderen, der sad tilbage med en meget stor børneflokk. Fint og nænsomt har Ring ved flere lejligheder omtalt sin moder; bedst husker han fra disse aar i Thisted, naar hun i mørkningen sad med børnene om sig og sang med dem eller spillede guitar for dem. Ring glemte aldrig moderens sange. Da det ikke var muligt for moderen at skaffe føden til de mange børn, blev de større efter faderens død sat i pleje forskellige steder. Saaledes kom Ring til en slægtning i Aarhus, og hans barneminder fra det 12. aar og de første ungdomsminder er knyttet til denne by.

Da Ring som student kom til København, kunne han atter være sammen med moderen, da hun flyttede derover og skaffede sig noget at bestille.

Sin første præstegerning fik Ring i Sønderjylland, hvor han begyndte som hjælpepræst hos den kendte og særprægede pastor Johannes Clausen i Vonsild. En har sagt, at det var en skærsild at komme igennem at være medhjælper hos Johannes Clausen, men at det bag-efter betød en stor hjælp til den senere præstegerning at have været hos ham.

Det er ikke Ring, der har sagt det, og han har sikkert bestridt dette med skærsilden. Han kendte mere end de fleste den gamle præsts mismodstunder, da han ikke var nem at komme nær, men der opstod et nært venskab mellem de to, og da Ring fik sit første selvstændige embede i nærheden af Vonsild, var det en glæde for dem begge, at de stadig kunne komme sammen.

Fra Sønderjylland flyttede Ring og hans hustru til Randersegnen, hvor han først var sognepræst i Dalbyneder og derefter i Ørsted. I 1924 flyttede han sidste gang, det var til Næstved, hvor han fik fjorten aar endnu at virke i.

Alle steder havde han den glæde, at menigheden fyldte hans kirke ved søndagsgudstjenesten. Mange kom ogsaa fra andre sogne, og meget ofte blev Ring bedt om at komme ud og prædike i andre kirker. Han kunne selvfølgelig ikke undgaa at vide, at der blev lagt mærke til ham, og det kunne ængste ham. „Vi maa sørge for, at baade vi selv og andre lærer at give Gud æren og sige ham tak. Beholder vi selv lidt af æren, er vi utro husholdere“, kunne han sige.

Det var ikke falsk beskedenhed, men ramme alvor. Ordet falsk ville forøvrigt ingen nogensinde finde paa at benytte om Ring. Sandhed og ydmyghed var de mest fremtrædende træk hos ham.

Engang hørte jeg ham i en tale citere:

*Med lys vi komme, med kors vi gaa,
vi vil ingen sjæl bedrage.*

Altid har jeg tænkt paa pastor Ring, naar jeg siden har været med at synge den sang, hvorfra disse linier er hentet. Han kom med lys, og hans budskab var troværdigt.

Efter en gudstjeneste, der var transmitteret, fik han et brev fra forfatteren Svend Fleuron, der skrev:

„Bare ikke bange — tak for de ord og for Deres mandige, ærlige forkyndelse. Jeg hører ikke til dem, der sidder i skibet, men som staar uden for og følger salmesangen. Ved et tilfælde lod jeg radioen staa aaben og hørte derved Deres begyndelsesord: Bare ikke bange. Saa fik jeg lyst til at høre Dem tilende og modtog atter bud fra kirkens gamle stærke kultur. For det sjældne og ubevidste, hvormed De berigede mig, i hast disse ord, som De ikke maa ulejlige Dem med at svare paa. Maatte de bare glæde Dem“.

Pastor Ring fik en meget stor arbejdsmark, og han overkom meget. Arbejdet i De danske Ungdomsforeninger var saa stort, at det godt kunne have krævet ham helt.

Ved hans bisættelse i Sct. Mortens kirke i Næstved bragte forstander Jens Marinus Jensen, der mere end nogen anden har videreført pastor Rings arbejde i De danske Ungdomsforeninger, en sidste hilsen og tak. Han sagde bl. a.:

„Pastor Rings arbejde for ungdommen begyndte i det smaa i det sydlige Jylland, det sluttede i det smaa i den lille kreds i Næstved, hvor mange af de unge var hans tidligere konfirmander. Mellem begyndelsen og slutningen ligger de 25 aar, han stod i ledelsen af De danske Ungdomsforeninger som næstformand og formand. I disse aar har han talt ved mange, mange møder ud over Danmark, men helst mindes vi ham fra de store festlige aarsmøder, naar han efter varme og heftige diskussioner sagde de ord, der kunne samle alle, fordi de gik dybere end alle meningsforskelligheder. Naar han tog ordet, løftede han vore sind op over hverdagen, og vi mødtes i et fællesskab om det danske og det kristne“.

Ved aarsmødet 1936 paa Ryslinge Højskole valgtes forstander Jens Marinus Jensen som formand for De danske Ungdomsforeninger, og ved samme møde indvalgte jeg i landsstyrelsen. Naar jeg nævner dette, er det af en bestemt grund. Lige efter valget kom pastor Ring hen til mig, tog min haand og sagde: „Til lykke med valget, min ven, jeg venter meget af Dem, og kom saa til Næstved og tal for mine folk engang“.

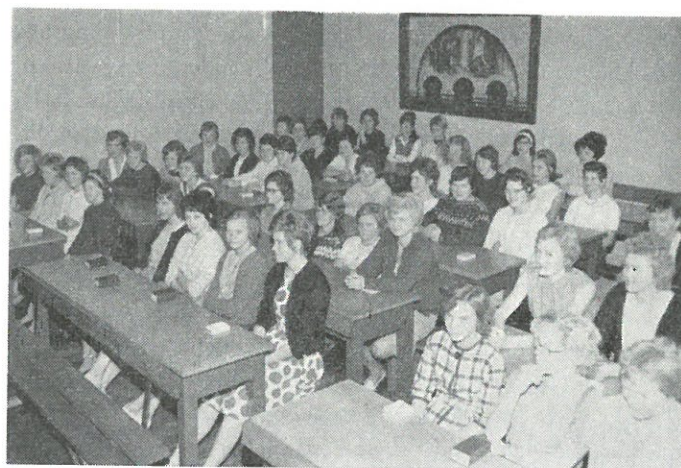
Pastor Rings ord var for mig en indførelse i dette ny, som jeg skulle faa lov at være med i gennem mange aar, og jeg glemmer dem aldrig.

Man maa ofte undre sig over, saa hurtigt de glemmes, de mennesker, hvis ord havde klang, og hvis betydning var stor, men mest undrer man sig over, at de tilsyneladende ogsaa glemmes af deres nærmeste medarbejdere og arvtagere. Hvad det sidste angaar, har præsten og ungdomsarbejderen Mads Ring en særstilling. Han er ikke glemt af nogen af dem, der mødte ham.

Ved sammenkomsten ved hans grav i 1939 blev der sagt af en af hans nærmeste medarbejdere, pastor Eller, Varde: „Den ild, han tændte, vil vi vogte“.

Det er noget meget stort og glædeligt at kunne nævne i 25-aaret for hans død, at ilden stadig vogtes. Dette være sagt til hans ære.

Hans Jakobsen.

Før morgensang

Kim til forståelse

Da doktor Walther Robert Cortis i 1946 grundlagde den internationale børnelandsby Pestalozzi i Svejts, var det ikke alene for at skabe et hjem for en flok krigsramte forældreløse børn fra forskellige lande, men også for at der gennem et frit og naturligt samliv mellem disse kunne lægges kimen til et folkeforsonende og folkeforbindende arbejde. Som det blev udtrykt: „Får de en sund og lykkelig barndom dér, kan det måske også lykkes at give dem tilbage til deres nation som dygtige unge mennesker, der kan gå i spidsen for deres fædrelands genrejsning. Men vi håber tillige, at de vil blive et sædekorn til fredens brød blandt folkene“.

De svejtsiske ungdomsforeninger var gået ind for dr. Cortis idé og havde gennem en stor landsindsamling skaffet en halv million svejtserfrancs. Seminarister, studenter, gymnasiaster, lærlinge, professorer og lærere havde arbejdet som håndværkere i deres ferie. Otte huse af de planlagte 24 stod færdige. 16 polske, 16 græske og 30 franske børn blev byens første indbyggere.

Det var i 1946. I dag er det en hel landsby med flere hundrede børn fra 10 nationer. Børnene fra hver nation har deres eget hus og plejeforældre af samme nationalitet. De undervises og oplæres i deres hjemlands sprog, kultur og religion. Fælles har de forsamlingshus, international skole og værksteder, hvor arbejde, undervisning, leg og varetagelse af byens „ledelse“ fører dem sammen i et større fællesskab.

300 børn har allerede forladt landsbyen for at fortsætte deres studier og uddannelse enten i Svejts eller i deres hjemland.

Efter dr. Cortis mønster er der dannet lignende landsbyer i flere andre lande. Mange sædekorn er sået.

På mangfoldige andre områder er der i årene efter krigen lagt kim til mellemfolkelig forståelse, ikke mindst af internationale organisationer gennem deres oplysningsarbejde og ved deres deltagelse i hjælpeaktioner, som har et dobbelt formål, dels at hjælpe og dels — hvad der måske betyder mere — at uddybe forståelsen af andre folkeslag hos dem, der hjælper. Et vigtigt led i disse bestræbelser er det efterhånden

meget udbredte arbejde, der gøres for at sprede kendskab til FN og forbundets virksomhed gennem særorganisationerne.

UNESCOS grundlov indledes med ordene: „— At eftersom krige begynder i menneskers sind, må forsvaret for freden ligeledes opbygges i menneskers sind . . .“ Formålet med organisationens arbejde inden for undervisning, videnskab og kunst er at bibringe mennesker over hele Jorden den gensidige respekt og vilje til samarbejde, som alene kan sikre en fremtid i fredens og fremskridtets tegn.

Overalt i verden sætter disse bestræbelser deres spor, også og ikke mindst i opdragelse og undervisning af den opvoksende slægt i hjem og skole.

Gennem radio og fjernsyn bringes problemerne ind i hjemmene, i skolerne indgår de som et naturligt led i undervisningen. Når talen er om radioen, er det værd at nævne den studiekredsserie, som Danmarks radio i samarbejde med UNICEF har startet. Om formålet med udsendelserne hedder det: „dels at oplyse piger og drenge om nødvendigheden af internationalt hjælpearbejde til fordel for udviklingslandene, dels at uddybe den mellemfolkelige forståelse og dels — helt håndgribeligt — at påtage sig en konkret hjælpeopgave. Serien har fået meget stor succes; der er dannet 450 studiekredse, og børnene går op i arbejdet med liv og lyst.

Hvad jeg her i korte træk har omtalt, har for størstedelen sit udspring i tiden efter den anden verdenskrig. Jeg vil nu fortælle om et initiativ, som tog sin begyndelse allerede i 1922. Det er naturligt at give det en særlig omtale her i årsskriftet, også fordi det i sommer kom til at berøre os personligt her i Stidsholt, men derom senere, „vi ville“, som H. C. Andersen siger, „begynde med begyndelsen“, og det var i Wales i 1922.

Det var den engelske præst Gwilym Davies, der fik den tanke, at børnene i Wales skulle sende en „goodwill-hilsen“ ad trådløs vej til børnene i andre lande. Det var før BBCs tid. Den 28. juni 1922 blev Wales-budskabet, som det populært kaldes, for første gang udsendt. Det blev hørt i det mindste af én person, nemlig direktøren for Eiffeltårnets telegrafstation i Paris. Han videresendte det samme dag. Men der kom intet svar. Det samme gentog sig i 1923, og igen kom der intet svar.

1924 kom budskabet i en radioudsendelse fra BBC, og denne gang kom der to svar, det ene fra ærkebiskoppen i Uppsala, det andet fra Polens undervisningsminister. Budskabet havde slået an, og man bestemte at udsende det hvert år den 18. maj og gøre denne dag til „Børnenes internationale goodwill-dag“. Når man valgte den 18. maj, var det for dermed samtidig at fejre den dag, hvor den første fredskonference blev åbnet i Haag 1899.

Fra 1925—39 blev budskabet transmitteret af flere og flere lande i alle fem verdensdele. Svarene strømmede ind. Efterhånden blev det sådan, at der næsten ikke var en dag i hele året, hvor børnene i Wales ikke mærkede ekko fra 18. maj. Der kom breve og telegrammer, tegninger og store mapper med underskrifter, der kom album og gaver fra lande i Europa, Asien, Afrika, Australien, Nord- og Sydamerika. Der kom også fra Danmark. I 1934 kom der svar fra 72 danske skoler. Da det viste sig, at interessen herhjemme var så stor, vedtog man, at der efter transmissionen fra Wales hvert år skulle sendes en genhilsen gennem den danske radio. Det blev Kvindernes internationale Liga for Fred og Frihed, der fik som opgave at forme svaret.

Rundt om i verden blev dagen fejret med store fester og arrangementer på forskellig måde. Men så kom den anden verdenskrig, og der faldt stilhed over mange landes radio. Men BBC fortsatte, og selv i de mørkeste krigsår blev der sendt et specielt goodwill-program, men svarene blev få, og der var langt imellem dem.

I 1946, da krigen var slut, blev den brudte lænke samlet igen. Budskabets gamle venner genoptog kontakten, og mange nye kom til, og flere svar end nogensinde indløb fra hele verden.

I januar 1955 led budskabet det store tab, at Gwilym Davies døde. Før hans død lovede hans venner og medarbejdere at fortsætte med udsendelserne sammen med hans enke.

Nu må man ikke tro, at det bare drejer sig om at finde nogle passende ord og få dem udsendt. Dagen markeres stadig i Wales ved et eller andet særpræget arrangement. Et år f. eks. mødtes børn fra 40 skoler, ikklædt 40 nationers nationaldragter, efter at de året igennem havde studeret de pågældende landes historie og geografi. De blev befordret til festen i fyrrø ekstratog. Hvert år finder de på noget nyt. Den slags går ikke sporløst hen over barnesind.

I år var vi her i Stidsholt blevet opfordret til at tage os af den danske udsendelse. Ungdomsskolens og børneskolens elever indledte med en fællessang, budskabet fra og svaret til Wales blev læst op på dansk. Der blev givet en kort redegørelse for budskabets historie og ført en samtale med skolebørnene om u-landsproblemerne. Vi fik et kvarter til udsendelsen, næste år håber vi at få længere tid. Men ikke nok med det: BBC havde ønsket at få tilsendt en båndoptagelse til udsendelse i den engelske radio på selve dagen, så de fik svaret på engelsk sammen med en samtale ført på engelsk af den danske speaker og to store piger fra børneskolen, og sangen „Skuld' gammel venskab rent forgå“ sunget på dansk af eleverne i børneskolen.

Wales-budskabet bliver hvert år bygget op over et aktuelt emne, i år var det „Frihed for sult-kampagnen“. Hilsen og svar havde følgende ordlyd:

WALES-BUDSKABET 1963:

Drenge og piger i Wales kalder alle verdens drenge og piger på Den gode viljes dag.

Vi lever i en tid med foretagsomhed og dristighed, i en banebrydende tid med store opdagelser og rig udvikling.

Lad os bruge dristigheden til velsignelse og vende hver opdagelse til gode for menneskeheden.

I dag lider millioner af sult, og i år kalder verdens nationer på os alle for at få del i vore erfaringer og midler til en kampagne for frihed for sult. Vil I, verdens drenge og piger, forene jer med os i et svar på denne henvendelse?

Gennem vort mod og vore anstrengelser, ved at lade andre få del i vore opfindelser og velstand, kan vi være med til at lægge grunden til en verden, hvor ingen behøver at lide nød eller dø af sult.

Ungdom i alle lande, lad os forene os i denne dristige opgave: at forandre en lidende og sultende verden til en verden i glæde og velstand.

DET DANSKE SVAR:

Drenge og piger i Wales. Vi hilser jer på Den gode viljes dag. Vi takker jer for, at I atter i år har kaldt på alverdens ungdom.

Vi beundrer dem, som igennem 41 år har gennemført udsendelsen af Wales-budskabet. Det er et bevis på ikke alene god vilje, men også på udholdenhed og mod, og uden disse tre ting kan freden i verden ikke vindes.

Vi har gennem presse, radio og fjernsyn og også i vore skoler hørt om Frihed for sult-kampagnen, og vi er enige med jer i, at den største opgave, menneskeheden har at løse, er at befri verden for sult.

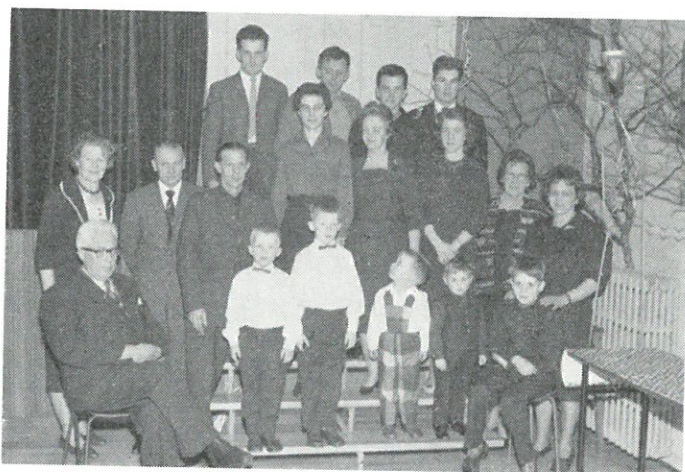
Vi lover jer, at Danmarks ungdom sammen med jer vil stræbe efter at gøre vor klode til et fælles-hjem for alle mennesker, et hjem hvor ingen behøver at lide afsavn eller dø af sult, men alle få del i livets goder.

Med god vilje, mod og udholdenhed vil vi sammen med jer tage denne opgave op.

Det er uden for al tvivl, at Wales-budskabet på Den gode viljes dag har været med til at lægge kim til mellemfolkelig forståelse i mange børns og unges sind.

Generalsekretær U'Thant sendte på FN-dagen den 24. oktober i år en hilsen til alverdens ungdom, hvori han slutter med at sige: Unge mennesker kan tjene som broer — broer mellem fjerne lande, broer mellem forskellige leveforhold og systemer eller religioner eller racer, broer, som kan hjælpe til at forene verden i fred og fremskridt.

Marie Risegaard Jakobsen.

Lærerpersonalet

Ungdomsskolerne og fremtiden

Baggrunden for, at et sådant spørgsmål kan rejses, må søges i folkeskoleloven af 1958, der åbnede mulighed for også ved landsby-ordnede skoler at udvide med 8., 9. og eventuelt 10. skoleår, idet dette betyder, at der nu også uden for eksamensskolen arbejdes med unge på det samme alderstrin, som søger de frie ungdoms- og efterskoler.

Der tales meget om og er i visse ungdomsskolekredse en udbredt nervøsitet for, at de nye 8.—9. klasser skal udkonkurrere den frie skole. Debatten har for mig at se i alt for høj grad drejet sig om ydre forhold, undervisningsformer og fag samt om en tilnærmning til folkeskolens undervisningsplan for de pågældende klassetrin.

Der tvivles altså på det, der siden ungdomsskolens start har været dens særkende.

Til belysning af den frie skoles idé vil jeg indledningsvis gå ca. hundrede år tilbage i tiden. Der var da i Sønderjylland en lærer, for hvem det var blevet et problem at lære børnene deres lektier; de skulle nemlig læres udenad. Særlig pinte det ham, at bibelhistorien skulle terpes ind — ordret efter Balles lærebog. Den mand hed Christen Kold.

Han fortæller om en lille pige, som han holdt meget af. Hun havde særlig svært ved at lære udenad og græd i fortvivlelse. En aften fik Kold den tanke: „Du kan jo fortælle børnene det, som de skal lære udenad; du kan jo fortælle dem det, som du fortæller eventyr“. Det blev en lang nat for Kold, så spændt var han på det nye, han ville prøve. Næste dag fortalte han et afsnit af bibelhistorien for børnene, og at de fik noget ud af denne undervisningsform, viser følgende: Kold havde fortalt om Abraham, der skulle ofre Isak. Om eftermiddagen så han en lille dreng, der stod i en have ved et træ; han så opad og sagde: „Hør, lille Abraham, du skal nu ikke være bange for at gå hen og ofre din lille søn. Vorherre giver dig ham med hjem igen; det véd jeg — for jeg har læst videre“.

Det blev Christen Kold, som i 1851 oprettede sin højskole på Ryslinge Mark, der mere end nogen anden kom til at præge den danske højskole og ungdomsskole. Hans skole skulle være en skole for livet, der skulle danne kæmper til den altid standende strid mellem liv og død. Han ville „sætte eleverne i gang, så de aldrig gik i staa“.

Om forholdet mellem det kundskabsmeddelende og det vækkende, oplysning og oplivelse, som Kold kaldte det, udtaler han på vennemødet i 1866: „Jeg opliver først, og så oplyser jeg bagefter, eller i hvert fald opliver og oplyser jeg på én gang, og det tror jeg er rigtigt. Thi oplivelse er det, som man trænger til. Altså er det at oplive langt mere min opgave ved skolen end at oplyse; men så oplyser vi en lille smule, efterhånden som vi bliver oplivede“.

Grundtvig, som var den, der udformede tankerne om den frie skole, højskolen og ungdomsskolen, har karakteriseret Kold som „egentlig den første, der har opfattet højskoletanken og ført den ud i livet . . . denne mærkelige bonde fra Fyn, Danmarks, Nordens, ja måske hele verdens største skolemand“.

Et menneskesyn på linie med Kolds møder vi hos Johan Skjoldborg. I sin roman, „Bjærregaarden“, stiller han spørgsmålet: „Er det væsentligste for os jaget efter materielle goder eller erkender vi, at livet er noget andet og mere?“ Han fortæller om Gammel-Jens, der havde oplevet højskolens første tid, og sønnen Kræn, der stod midt i udviklingen inden for landbruget, hvor det ene andelsforetagende efter det andet skød op. Gammel-Jens kunne nok se, at den nye tid, som han kaldte den, indebar muligheden for en værdifuld udvikling, men han følte samtidig, at der manglede noget. Når han sammenligner den nye tid med sin egen ungdom, må han sige til sønnen: „Ja, I holder det gående, men der er ingen lyw. Der er ingen lyw. I regner og regner. Mejeriskorstenen bygger I højere og højere, men I har ikke råd til at lønne lærerinden ved friskolen. Vor friskole, hvor vi begyndte i gamle dage, den dør hen og forfalder, ja, for den er der ingen, der bryder sig om“.

Forholdet mellem det kundskabsmeddelende og det almindelige præger også skoledebatten i dag. Er det i første række skolens opgave at give eleverne kontant viden, som de direkte kan drage nytte af i erhvervslivet, eller har den også et ansvar for deres menneskelige ud-

vikling? Når det er så vigtigt at søge at få klarhed over dette forhold, er det, fordi det hænger sammen med vort syn på menneskelivet i det hele taget. Vi lever i endnu højere grad end Skjoldborg i en verden, der er præget af teknik og maskiner. Vi må tilpasse os dette mekaniserede og automatiserede samfund, og det hører bl. a. med til skolens opgave at hjælpe med en sådan tilpasning, men det skulle ikke gerne betyde, at skolen bevidst eller ubevidst medvirker til at reducere børnene og de unge til tandhjul i det store samfunds maskineri.

Det kunne se ud til, at man ved udformningen af skoleloven af 1958 har haft øje for disse forhold. Det bør her nævnes, at den drivende kraft bag denne lov, tidligere undervisningsminister Jørgen Jørgensen, er opvokset i et friskolemiljø, og at hans syn på skole og undervisning bærer præg heraf.

I Den blå Betænkning, undervisningsvejledningen for folkeskolen, siges: „Det er skolens formål at dygtiggøre børnene til at gå ud i samfunds- og erhvervslivet, velegnede til at opfylde de krav, man med rimelighed kan stille, men først og fremmest er det skolens opgave at fremme alle muligheder for, at børnene kan vokse op som harmoniske, lykkelige og gode mennesker“. Hvad det vil sige, at skolen skal søge at gøre børnene til harmoniske, lykkelige og gode mennesker, præciseres ikke nøjere. Det fremgår imidlertid senere af betænkningen, at de almindelige fag, f. eks. litteratur og historie, ikke må trænges i baggrunden til fordel for de mere eksakte, og at ikke blot konkret viden, men også oplevelsen bør have plads i skolens undervisning. Tanker, der ligger nær op ad de ideer, den frie skole bygger på.

Selv om der således inden for folkeskolen er sket en glædelig udvikling bort fra den rene kundskabsskole, må man dog gøre sig klart, at hvordan der end undervises, kan det ikke blive det samme som i den frie skole. 8.—9. klasserne vil aldrig kunne erstatte et ungdomsskoleophold.

Lad mig i den forbindelse pege på noget af det, der er særligt for ungdomsskolen. En fremtrædende plads har foredraget — med emner, der bl. a. er hentet fra historie og litteratur — hvilket er helt i overensstemmelse med Grundtvig, der sagde, at kun „det levende ord“ kan nå de unges sind. Også sangen er et væsentligt led i det daglige arbejde.

*Sangen forener, idet den fortøner
mislyd og tvivl på sin strålende gang,
sangen forener, idet den forsoner
kamplystne kræfter i samstemmig trang,
trangen til skønhed, til død, til det rene.*

Det er dog ikke alene undervisningsformen, der gør ungdomsskolen til noget særligt, og et ungdomsskoleophold til en tid, der for mange står som en oplevelse, og som bevirker, at de siden føler sig knyttet til „deres skole“.

Ungdomsskolen er til forskel fra folkeskolen en kostskole. For kammeratskabet i en elevflokk og for forholdet mellem forstander, lærere og elever er det af stor værdi, at man også uden for timerne har mulighed for at lære hinanden at kende. Den personlige kontakt, som opnås, kan også spores gennem øget interesse for det arbejde, der gøres i skolestuen. Hertil kommer, at man ofte er fælles om at løse forskellige opgaver, f. eks. elevfesten. Mange praktiske forberedelser går forud, og optræden, gymnastik og folkedans skal øves. Det gode resultat afhænger ikke af enkeltpræstationer, men af en samlet indsats, og eleverne lærer herigennem samarbejdets betydning. Ungdomsskolen er i virkeligheden et lille samfund, et samfund, hvor der arbejdes i frihed, og hvor der vises de unge nødvendigheden af at indordne sig under givne bestemmelser, at tage hensyn til andre og at respektere hinandens meninger.

I de måneder, opholdet varer, træder ungdomsskolen i hjemmets sted. Den er, som Novrup har udtrykt det: „et udvidet hjem for den unge i den hjemløse overgangsalder“. Man hører ofte gamle elever fremhæve den værdi, et ophold har haft som forbillede for det hjem, de senere selv har været med til at bygge op. Den mindste del af vort samfund er hjemmet, men samtidig den del, der har den største betydning. Som de enkelte hjem er, sådan er samfundet. Det er noget meget væsentligt, at samfundslære og familiekundskab på en ungdomsskole ikke blot er teoretiske fag, men at de her bringes i forbindelse med det daglige liv på skolen.

For den, der har oplevet ungdomsskolen indefra, er det derfor nedslående at mærke, at nogle inden for dens egen kreds er rede til at gå på akkord med den frie skoles idé. I frygt for den konkurrence, de i øjeblikket møder fra folkeskolens 8.—9. klasse, søger de at lægge

deres undervisning om, så den kommer til at byde eleverne næsten det samme, som tilbydes dér, ja, der findes endog dem inden for den „frie“ skole, som ønsker at føre eleverne frem til en afsluttende prøve på linie med den statskontrollerede efter 9. klasse. Dette vil efter min mening ikke kunne ske, uden at man svigter ungdomsskolens frihedslinie.

Det er imidlertid en kendsgerning, at elevtallet på ungdomsskolerne i øjeblikket er dalende. En af årsagerne er utvivlsomt, at „de store årgange“ nu har passeret ungdomsskolealderen, men indrømmes må det, at også oprettelsen af de mange 8.—9. klasser er medvirkende. Der gøres fra folkeskolens side meget for at oplyse om, hvilke muligheder disse klasser indebærer, hvilket både er naturligt og rimeligt. Et lignende initiativ fra den frie skole savnes imidlertid tildels.

I den forskydning, fra land til by, der har fundet sted i de sidste generationer, ser jeg en af de væsentligste årsager til den svigtende tilslutning til ungdomsskolen. Inden for højskolen har man haft blik for dette forhold, og når elevtallet her har været stigende i de sidste ti år, skyldes det, at der er gjort et målbevidst oplysningsarbejde blandt byungdommen. Ungdomsskolerne bør centralisere dette arbejde i lighed med højskolerne, og der må peges på det særlige, som et ungdomsskoleophold kan give, og på den betydning, det kan have for unge, der efter mange år i folkeskolen ofte er skoletrætte, at møde undervisning med en anden form og et andet sigte. Skole- og miljøskiftet i sig selv kan også virke igangsættende, ligesom det vil være frugtbart for unge fra land og by at mødes og få lejlighed til at lære hinandens problemer og væremåde at kende.

Det vil være meget beklageligt, om debatten omkring ungdomsskolen skulle føre til et misforhold mellem den frie skole og folkeskolen, da dette kun kan blive til skade for begge parter. Langt snarere bør man i erkendelse af, at der er tale om to væsensforskellige skoleformer, søge ind i et samarbejde. Folkeskolen, som har berøring med hele befolkningen, har her et ansvar over for ungdomsskolen, en pligt til uvildigt at orientere om, at der også findes andre muligheder efter det 7. skoleår end dens egen eksamensafdeling og 8.—9. klasse. Det må endvidere understreges, hvad sikkert kun et fåtal af forældre er klar over, at der i vort land ikke er skolepligt, men undervisningspligt. Fra lovgivningsmagtens side er der planer om at udvide denne, og

jeg er da overbevist om, at der vil blive elever nok til begge skoleformer.

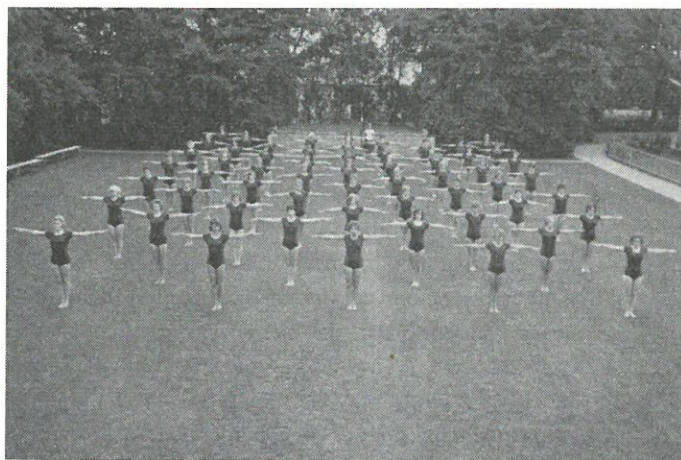
Undervisningsminister Jørgen Jørgensens bestræbelser gik da heller ikke i retning af en splittelse inden for den danske skole, men sigtede mod en koordinering heraf, og han ønskede samtidig med en styrkelse af folkeskolen en stærkere placering af den frie skole. Dens berettigelse er imidlertid betinget af, at dens særpræg bevares. I betænkningen vedrørende folkehøjskolen siges: „Denne skoleforms ejendommelige indsats består i, at den har formålet at samle elever til et flere måneders frivilligt skoleophold med almenmenneskelig oplysning og udvikling af personligheden som formål, ikke faglig dygtiggørelse eller eksamen“.

Udlandet, ikke mindst de såkaldte udviklingslande, der står midt i en lynudvikling i teknisk henseende, er klar over, at netop ungdomsskolen og højskolen har mulighed for at give de unge en almenmenneskelig ballast, der kan danne modvægt mod den materialistiske udvikling og lære dem noget om, hvad det vil sige at være ret menneske — også i teknikkens tidsalder. Det skulle være sært, om vi i den frie skoles hjemland havde råd til at undvære de værdier, som denne skoleform giver de unge og dermed tilfører samfundet som helhed.

Egtved, dec. 1963.

Asger Lindhardt.

På rad og række

Sangen

Aftenskumringen sænker sig, tågen lægger sig tung over marker og enge, en ensom solsort sidder og synger sin aftensang. Det er en sommeraften, klokken ringer, og snart kommer pigerne i klapsko, pludrende, hvinende, som piger nu engang gør. De har en sangbog med og søger ned til foredragssalen. Så sænker stilheden sig igen, og snart efter hører vi de pigelette stemmer i en sang. Det samme med drengene, selv om det lyder lidt tungere; det er overgangsalderen og vinteren, der gør det. Hver time begyndtes og begyndes med en sang. Sangen skulle helst passe til timen, sindet kunne da blive stemt til, hvad vi skulle gennemgå i timen.

Det var sange af Grundtvig, Bjørnson, Hostrup, Jeppe Aakjær og m. fl. Vi havde vel nok nogle favoritter, hvor sangen blev en lille tak stærkere i klangen, da kunne sangen bjergtage, så vi ganske glemte tid og sted, ja, selv teksten røg sig en tur af lutter sangglæde; derover skal ingen græde, for sangen er dog mest af alt et glædes- og samlings-symbol. Det mærkede vi under krigen. Da samledes tusinder af mennesker med det eneste formål at synge sig sammen til en enhed, et symbol for hvad der var dansk. Naturligvis var sangvalget af stærkere national karakter end de sange, vi synger i dag.

Udlændinge misunder os vor sangskat. Der siges, at intet land i verden har en sangbog så righoldig som vor. Prøv at slå op på oversigten; man må hver gang undre sig over den rummelige alsidighed. Der er ikke skelet til snæversyn, den spænder fra „Den signede dag“ til „Internationale“, vel nok det bedste udtryk for den danske folkehøjskoles oplysningsområde, hvorfor den da også bærer navnet „Højskolesangbogen“.

Blader vi sangbogen igennem, eller endnu bedre læser den, vil man opdage, at en stor del af kulturhistorien er nedfældet i sange og salmer. Dette skyldes ikke mindst Grundtvigs geni, og det er tvivlsomt, om Grundtvigs tale om folkelighed havde slået så hurtigt og kraftigt igennem, hvis man ikke havde brugt sangen som meddelelsesmiddel.

Endvidere blev han den store inspirator, der satte gang i den folkelige digtning. Denne påvirkning mærkes hos Hostrup, der fra 1860'erne

blev den unge højskoles digter. Her fandt højskolefolk stof til foredraget. Der er en lyslet tro på ånden som skaberkraft i de unge; tænk på sange som „Det, som lysner over vangen, er det aftenrød“ og „Vi fik ej under tidernes tryk“.

Det er mange, der har sat deres præg på sangbogen. Jeppe Aakjærs naturlyriske sange elskes af mange. En lang række andre forfattere kunne nævnes. Jeg vil kun nævne en sang, hvis oprindelse er svensk. Den hedder „Frihed er det bedste guld“ og er kun et udpluk af den svenske „vise“. Biskop Thomas af Strängnäs skrev kvadet i 1434 over sin nære ven Engelbrektsøn, der rejste en bondeopstand i Dalarne mod Erik af Pommerns hårde styre i Sverige. Engelbrekt var „den lille mand“, der blev sit folks befrier, men sangen er vendt mod Danmark. Nu står den i Højskolesangbogen, og den bliver stadig sunget. Den har overlevet i 500 år, fordi dens tankegang for ethvert frihedselskende menneske er almenlydig.

I vor tid har der rejst sig nogen modstand mod sangbogen: sangene har ikke noget at sige til unge mennesker, indhold og sprog er forældet. — Det er heller ikke nogen ny bog; den sidste, der gav et væsentligt bidrag til den folkelige sang, var Jakob Knudsen. Siden ham er der kun kommet lidt, ikke fordi der ikke skrives digte, for der er endog kommet mange og gode siden da, men rytmen, opbygningens fasthed og tankeindholdet har en anden karakter, så de ikke er så egnede for melodien.

I hjemmene synges der heller ikke så meget mere; det er en skam, ja, selv julens salmer kniber det med. Alene deri ligger en passiv kritik mod sangene.

I ældre tid greb Per Degn Bibelen og slog alle kritiske røster ned med skriftsteder. Jeg kunne, som mange andre har gjort, gribe Højskolesangbogen; det vover jeg dog ikke, så jeg håber ikke at blive misforstået med Jakob Knudsens vers, som mange af landets skoler følger sig forpligtet af.

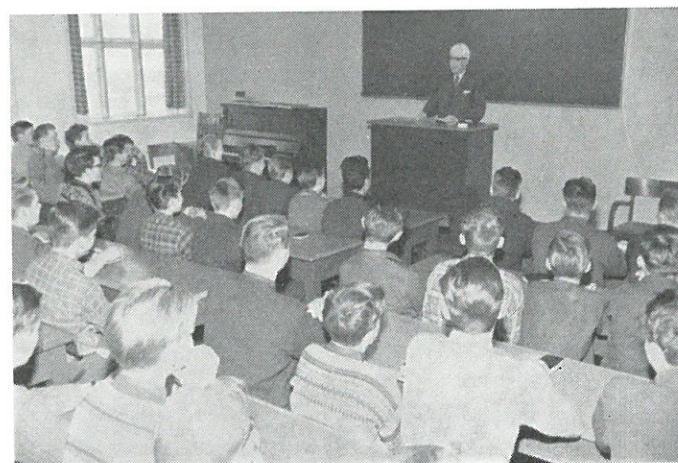
*Så hæv dig, skole, og frygt kun ej:
forældet aldrig blev livets tale,
for trættes bist ude af dans og leg
på fjordens tilje de bølger svale.*

*Når hjertets ager
livs-ord modtager,
vi alt hernede det forår smager,
som ældes ej.*

Jeppe Bruhrkall.

Aaret, der svandt

Da jeg for faa dage siden for anden gang læste Gerhard Rasmussens bog „Kaptajnen søger ingen orlov“, standsede jeg ved et sted, som aabenbart ikke havde formaaet at fastholde mig særlig, da jeg i sin tid læste bogen første gang. Det er en samtale, der finder sted aftenen før begivenhederne rigtig tager fart. Jack, den ene af de to unge løjtnanter, der har fået overdraget det dødsens farlige hverv at demontere en af de ilanddrevne miner, hvis konstruktion man ikke kendte, sidder i stuen hos kaptajn George Kingston. Han ved ikke selv, hvorfor han paa vej til stranden er gaaet ind til kaptajnen. Det er ikke, fordi den anden løjtnant, der skal af sted, er kaptajnens søn, for han er der ikke, men kaptajnen er hjemme, og der er lys; derfor gaar han ind et øjeblik. Han kendte den gamle som en ikke videre respekteret overordnet, men han kendte ham meget lidt som menneske. I denne skæbnesvangre stund er det, at kaptajnen siger de ord: „Jack, kender De det gamle ord: Gaa til de døde og tag sigte paa livet“? Hvad Jack siger, og hvad Jack gør, hører bogens handling til — han gik ud i natten for at demontere den farlige mine. Blev dens frygtelige egenskab ved at være en hemmelighed, kunne flere af samme slags betyde undergang for mange mennesker.

Morgenforedrag

Hertil i bogen var jeg kommet den aften, da budskabet om præsident Kennedys død gik ud over verden og kom ind i vore stuer, dette forfærdelige budskab, der fyldte os med sorg og angst.

I de dage, der er gaaet siden, har vi faaet lejlighed til at følge præsident Kennedys liv og hans virke for en verden, til hvem han var saa rig en gave. Hvor meget han end havde naaet paa de tre aar i Det hvide Hus og ved sin færden i mange lande, syntes vi, at han stadig stod ved begyndelsen, og at en mængde opgaver ventede paa ham.

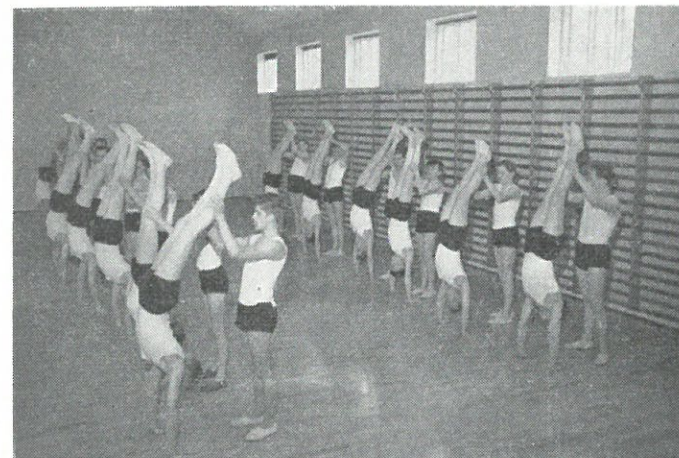
Millioner vil mindes ham med tak, og naar et og andet med tiden afbleges, vil han til sene tider staa som manden, hvis største opgave det blev at demontere de frygtelige miner, der naar som helst kunne have styrtet verden i afgrunden. Vi fulgte, og vi beundrede præsident Kennedy, naar han med sikker haand greb ind i tingene. I hvert enkelt tilfælde satte han sit liv, sin styrke og sin autoritet ind for menneskehedens skyld.

Kennedy var højt begavet, havde gennemgaaet en grundig uddannelse paa mange omraader, men det afgørende i billedet af ham maa altid være det, at han var et menneske, der havde taget sigte paa livet.

„Vi maa i Amerika stedse søge at vise troskab mod de retfærdighedens grundsætninger, der bunder i den kristne tro“. Saadan havde en af hans forgængere, præsident Wilson, engang udtrykt sig.

Kennedy, der havde saa let ved at forme udtryk, ville rimeligvis have

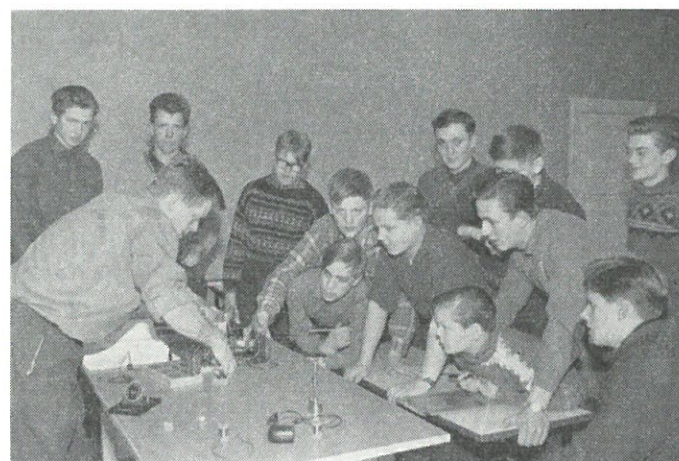
Væddeløb

Træning

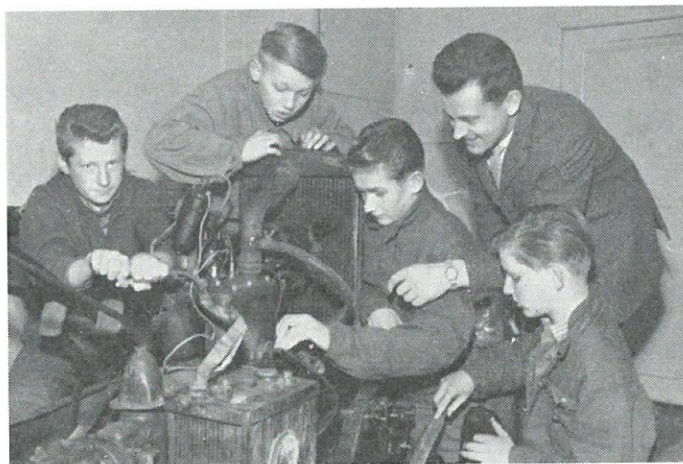
benyttet sig af andre ord, men i hans sigte paa livet var det de samme grundsætninger, der stod fast.

Det har aldrig virket hverken tiltalende eller overbevisende paa mig, naar en taler eller skribent efter en omtale af et stort menneske eller en god bog er begyndt at udlægge eller overføre træk derfra for at minde os om, at „saadan skal ogsaa vi —“, „og det er jo ogsaa vor opgave“ og lign. Et livsbillede eller nogle mindeord er ikke en prædikentekst.

Fysik

Motorlære

Naar jeg i det følgende bruger udtrykket: at tage sigte paa livet — er det absolut ikke for at konstruere en forbindelse til ordene om præsident Kennedy. At udtrykket føres tilbage til bogen, hvorfra det er hentet, har jeg naturligvis ikke noget imod.

Bogens forfatter kommer ikke ind paa at definere ordet, men han lader Jack fælde dom over sig selv ved at sige: „Jeg tror, jeg har fusket hele mit liv — jeg har nøjedes med at være tilskuere til livet, derfor er det gaaet saa godt med at være „tapper“.

Metalsløjf

Spændende

Det er den negative side. Mon ikke den positive saa findes i disse ord:

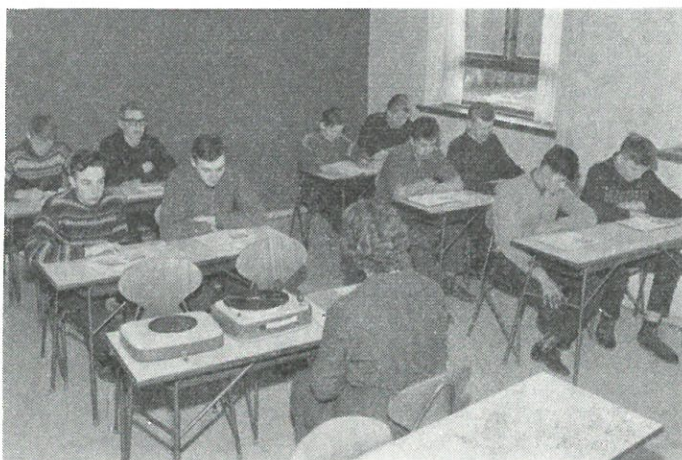
*Stræbe da hver paa denne jord sandt menneske at være,
aabne sit øre for sandheds ord og unde Gud sin ære.*

Og naar en gammel skolemand har sagt: Om jeg opøvede mine elever i alle kundskaber, bredte landkort ud med alle handelsveje og hærveje, men ikke havde noget kort over menneskelivets veje gennem verden, da følte jeg, at jeg syndede grovelig og sendte de unge vejløse ud i livet, har han peget paa skolens gerning som denne: at hjælpe ungdom til at tage sigte paa livet.

I en tid, hvor mange taler saa ensidigt om, at der i undervisningen bør tages sigte paa elevens kommende erhverv, er det vel ikke daarligt at minde, at det hele dog vel ikke kan være sagt hermed. For en del aar siden havde vi besøg af en svensk ungdomsforening. Et par dage efter besøget skrev „en deltager“ et referat i en lokal avis. Han udtalte sin glæde over alt, hvad de havde oplevet, og kom særlig ind paa besøget paa en dansk folkehøjskole og her paa ungdomsskolen.

Det hed bl. a.: Vi er jo her i Sverige saa optaget af det faglige og det dygtiggørende, og vi vil ogsaa stadig fastholde dets betydning, men der er noget, der kalder paa én, naar man sidder paa en dansk højskole og ungdomsskole, og man undgaar ikke spørgsmaalet: Sigter vi for lavt? Har vi ikke rigtig tilegnet os det egentlige i den fri ungdomsoplysning i Sverige?

Engelsk

Der er sket et og andet i den danske skoleverden siden, men saa meget er der forhaabentlig ikke sket, at vi vil til at indrette os efter andre, der aldrig har naaet at forstaa, hvad Grundtvig og Kold i deres tid forkyndte. Den frie skoles krise — siger man, og tænker paa, om elevtallene kan holde.

Den egentlige krise indtræffer den dag, da ungdomsskolerne svigter den linie, de først og fremmest er skabt til at arbejde paa.

I min elevmødetale i 1962 sagde jeg omtrent saaledes: Det har altid været god skik at være lydhør over for det ny, der kommer frem. Der kan være ting imellem, som det er værd at tage op.

Der er nye fag, som skal med, men med dette og lignende behøver vi ikke at svigte vort kald. Helt anderledes ville det stille sig, om vi begyndte med statskontrollerede prøver.

Siden da har vi faaet en del valgfri fag, vi har engelsk, tysk, fri idræt og hobby. Eleverne paa vinterskolen har kunnet vælge landbrugsfag, haandværkerfag, handels- og kontorlag eller mekaniske fag.

Sommerpigerne fik tilbudt en huslig linie, en almen linie, handels- og kontorlinien og en fortsætterlinie med sigte paa barne- og sygepleje.

To ting kunne der være lidt anledning til at frygte, nemlig, at de ny fag ville optage saa megen plads paa timeplanen, at det ville gaa ud over de sædvanlige fag, ligeledes at de 8—10 timer, der saaledes blev afsat til valgfri fag og de saakaldte liniedelingsfag, skulle vise sig at

I skolekøkkenet

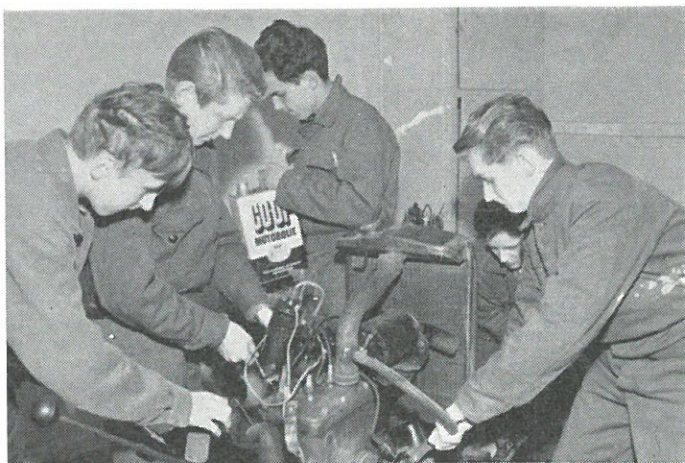
være for lidt, naar man gerne ville give en reel og solid undervisning i disse fag.

Frygten var overflødig. De fag, der har mistet en enkelt af de faste timer, har ved sin placering i de ny fag faaet fuld erstatning, og nogle elever har maaske bedre end før set, „hvad nytte de er til“. Det timestal, der blev afsat til det ny, har endvidere vist sig at være tilstrækkeligt til at der kunne opnaas et pænt resultat. Det maa i denne forbindelse nævnes, at eleverne arbejdede godt, og at vi havde gode lærere. Foruden de faste lærere og lærerinder havde vi agronom Poul Thomsen, Frederikshavn, og smedemester Mandrup Jensen, Ørtoft maskinværksted, og de var i høj grad medvirkende til, at det blev en succes.

Der har været spurgt, om det ny afgangsbævis er bedre end en almindelig anbefaling, eller om det er noget i retning af et eksamensbævis. Hertil maa først siges, at det naturligvis staar skolerne frit, om de vil bruge det. Vi har ligesom mange andre skoler indført det og udsteder det til alle, der ønsker at faa det. Det kræver et stort forarbejde, men vi har meget gode erfaringer fra det aar, vi nu har brugt det. Det har absolut intet med eksamensbævis at gøre, men det er muligt, at det siger betydeligt mere om eleven end et eksamensbævis.

Det gaar an at sige det, da f. eks. flere læremestre har udtalt sig i den retning, og mange elever har skrevet og fortalt om den nytte, de har haft af det.

Mekanik

Et firma i en af vore store byer har kaldt afgangsbrevet „troværdigt frem for et bevis efter en prøve“, en elev fik pladsen hos firmaet, og der var mange ansøgere med „beviser“. Det er meget opmuntrende, ogsaa fordi udtalelser af den art tjener til at aflive myten om nødvendigheden af statskontrollerede prøver paa ungdomsskolerne.

Vi har i aaret, der svandt, haft fester, møder, udflugter og meget andet. Vinterskolens aabningsfest var henlagt til 4. november, der var en søndag. Maaske af den grund var der særlig stor tilslutning, mange foruden forældrene var mødt, og det var meget festligt.

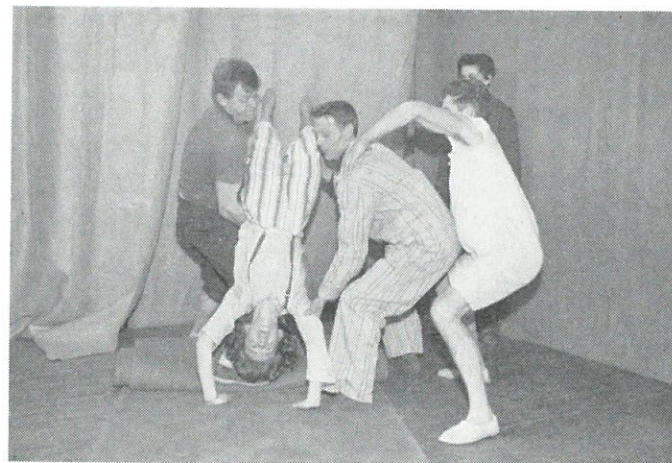
En svensk lærer, maaske oven i købet lektor, hr. Samson, gæstede os i november; han holdt foredrag og oplæsning, lødigt og let forstaaeligt.

Aalborgmødet for gamle elever samlede igen meget stor tilslutning.

Drengenes vinterudflugt til Aalborg fandt sted den 20. december; det var som sædvanlig med besøg paa bedrifter og paa Aalborg Teater.

Kommentarer vedrørende julestemning og højt humør anses som unødige.

Julefesten i gymnastiksalen aftenen efter var endnu „skønnere“, var der nogle, der sagde, og saa kan vi ikke forlange det bedre. En vil „glemme med vilje“ at faa sin kuffert med hjem til jul for at have ærinde hertil i juleferien, en anden truede med at komme for at se,

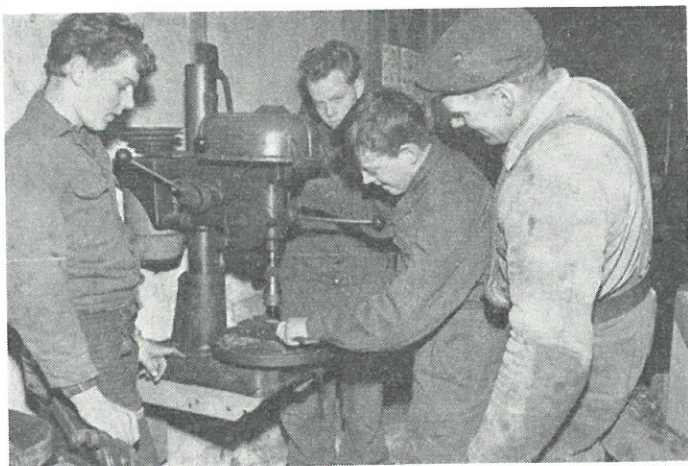
Hvad er op
- og hvad er ned?

om vi havde rigtig vendelbo-grønlangkaal, „for det hører sig te' i ywl, Jakobsen“, en tredie ville komme nyttaarsaften og faa en ordentlig nævefuld „peppernødder“, som han paastod, jeg skyldte ham fra et væddemaal. Det sidste kan ikke passe, jeg vædder af princip ikke, hvis jeg har skygge af chance for at tabe. Naa, trods alt fik vi en rolig jul, og den varede lige til 7. januar.

Vor første taler og gæst var forstander Jens Marinus Jensen, der talte om Dag Hammerskjöld. I begyndelsen af februar havde vi weekend-kursus for landmænd og hvem, der ellers ville være med. Der var ca. 120 i to dage, men ikke nætter. Det var meget lærerigt og fornøjeligt. Hovedæren herfor tilkommer Poul Brøndsted, København, og konsulent M. Madsen, Viborg. Jeg lærte meget om landbrugets afsætningsforhold og om eksport af smaa heste, om baconforhandlinger og renholdelse af pulleæg o.s.v. Som forsanger havde jeg endvidere den opgave til hver time at finde sange, „der egnede sig til emnet“.

Forældrefest havde vi fastelavns-lørdag, eleverne tog sig glimrende ud i de forskellige roller: værtsfolk, gymnaster og skuespillere; jo, det blev — som ventet naturligvis — den store „suse“. Forældrene var mødt næsten 100 pct., og eleverne bortførtes helt 100 pct. for to dage, for, som en fader sagde: I har vel fastelavnsløjer nok til daglig. Herpaa svarer man selvfølgelig: ja.

Vinterens forkølelser en gros indtraf medio februar til fru Jakobsens

fødselsdag. Festen, vi plejer at holde i den anledning, blev udsat paa ubestemt tid. Ingen skulle snydes for den. „Man skal jo være god ved sig, saa længe man har sig“, som Tage Albertsen siger. Han indtraf 14. marts, flink, veloplagt og dygtig. Hvem mon vover at købe knallert paa afbetaling efter hans foredrag?

Nogle dage før afslutningen havde vi udflugt til Frederikshavn Skibsværft. Jeg mindes ikke, at vi nogensinde har haft saa vellykket en tur. Alle var begejstret over at se denne store virksomhed og taknemmelige for den gode modtagelse.

30. marts sad vi saa sammen for sidste gang som „nuværende“.

En god vinter var gaaet, „men grønne somre følger efter hvide vintre“. Har I de samme lærerkræfter, som da jeg var der? Det er et spørgsmaal, vi ofte møder. Svaret afhænger naturligvis af, hvornaar spørgeren var her. Men ellers er vi her da: Buhrkalls, Hansens, frk. Søndergaard og frk. Lemmergaard, og vi er nu 10 lærerkræfter ialt. Frk. Laura Mortensen var i en aarrække lærerinde her om sommeren og paa Eriksminde Efterskole om vinteren. Nu er denne vinterplads blevet helaarsplads, og Laura vendte ikke tilbage i sommer. Men hun fortjener tak for al den tid, vi fik lov at dele med hende. Hun udførte et stort og dygtigt arbejde, og vi ved, at hun bestandig vil omfatte sine gamle elever her og os allesammen paa Stidsholt Ungdomsskole med trofasthed og venuesind.

Ogsaa sommerskolen aabnede paa en søndag — 5. maj. Da Hansen hejste flagene, tænkte jeg: Hvor er det godt, at vi har to flag i dag, et, vi kan hejse i taknemmelighed for 1945, og et, der siger: velkommen, piger. Nu er det jeres sommer og jeres fremtid. Det sidste bliver ogsaa sagt i aabningstale og velkomstord og bliver forstaaet. 5. maj 1945, paa tærskelen til en ny tid, vor tid, talte Kong Christian den Tiende til os i radioen og sagde bl. a.: „Nu skal vi gøre os fortjent til den store gave, vi har faaet“.

Ingen af dem, der flytter ind paa ungdomsskolen nu, har nogen erindring fra den tid, det er fortid, men det er som bekendt af den, vor fremtid gror. Mange lærte i de tunge aar, der gik forud, at tage sigte paa livet. Den unge slægt i dag er født i frimandskaar, men over for det, at gøre sig fortjent til frihedens store gave, skulle den ikke være ringere stillet. Saadan talte flagene 5. maj, jeg talte om at dygtiggøre sig til livets tjeneste.

Første maaned af sommerskolen har jo altid nogle ekstra helligdage.

På kontoret

Dem har vi da sammen herhjemme paa skolen, og det er godt. Kristi Himmelfartsdag var vi paa udflugt, vi havde en dejlig tur til Astrup, Rubjerg Knude og Blokhus med ophold ved familien Buhrkalls sommerhus. Vejret truede, men det holdt. Sct. Hans-aften plejer vi jo at fejre sammen. I aar faldt den paa en søndag. Lad gaa! Men det var søndagen før gymnastikstævnet i Brønderslev — og saa gaar det ikke — den store part var borte, altsaa hjemme hos far og mor. De, der ikke var borte, altsaa hjemme her, var til Sct. Hans-fest i Sæbygaard Skov sammen med flere hundrede Sæbynitter.

Jeg var indbudt som taler, og eleverne var gæster og med til hele programmet, der sluttede med fakkeltog og baal. Alle frøs, men havde det alligevel storartet. Inden festen var nogle af os i Frederikshavn for at modtage gamle elever, da de kom hjem fra Norges-turen. De hjemvendte havde muligvis ikke frosset paa turen, men deres ansigtsfarve var ikke, hvad man kalder sund. Der er jo noget, der er værre end at fryse, men det kommer strengt taget ikke denne beretning ved, saa jeg afholder mig fra at antyde noget bestemt.

Gymnastikfesten i Brønderslev var alle herfra, baade aktive og passive deltagere, meget glade for. Frk. Søndergaard fortalte mig, at saa mange havde fortalt hende, at eleverne havde klaret sig fint, og det fortalte jeg dem, og det sagde de, at de var glade for, og saa vil jeg ikke fortælle mere om det.

Fra eventyrspillet

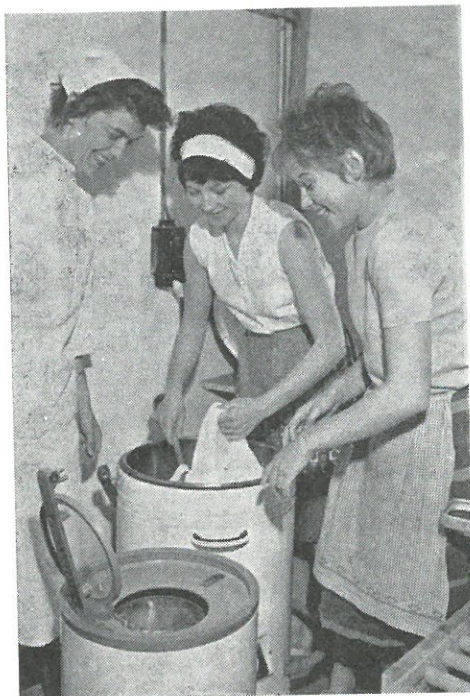
Gymnastikken skulle jo gerne holdes vedlige, ikke mindst med elevmødet for øje, og det blev den, hertil hjalp blandt andet et par „ældres-udflugter“, det var fra Vrensted og Tolstrup-Stenum.

Elevmødet var vel forberedt og imødeset med sædvanlig spænding. Det er et meget betagende syn, der møder en, naar man faa minutter før kl. 14 kommer op ad bakken ved Volstrup kirke og ser hele pladsen foran kirken tæt besat med ungdom. Alle, som paa nogen maade kan være fremme til tiden, møder til gudstjenesten. Det er i sandhed et privilegium aar efter aar at prædike den søndag, og jeg skønner da ogsaa paa det.

Elevmødets taler var tidligere lærer hos os, Asger Lindhardt, nu kommunelærer i Egtved. Der tales i disse aar en del mere end tidligere om ungdomsskolernes stilling, det er ikke lige godt altsammen. Men jeg har i hvert fald hørt to i dette aar, der kunne, den ene var statskonsulent Roar Skovmand ved de frie ungdoms- og efterskolars aarsmøde paa Himmerlands Ungdomsskole, og den anden var Lindhardt ved elevmødet.

For mange aar siden havde min kone indøvet et stort H. C. Andersen-friluftsspil, bygget over en række af hans eventyr. Det blev set af mange hundrede mennesker, foruden af dem, der saa det her paa skolen, og der blev spurgt efter det mange steder, hvor vi ikke kunne komme. Det var naturligt at tage det op igen, da det nu efterhaanden

I vaskeriet

var saa længe siden. Det skete saa i aar, og det blev opført ved elevmødet, forældrefesten og ved efteraarsstævnet, og det var dejligt at se, at det ikke blev mindre beundret denne gang.

Hvis ikke gymnastikken og folkedansen blev saa paaskønnet hvert aar, ville vi vel ikke møde med begge dele gang efter gang ved elevmødet. Men baade Grethe Buhrkall og frk. Søndergaard kan glæde sig sammen med eleverne over resultaterne og interessen.

Forældrefesten var i aar flyttet til søndag efter sommerferien. Det meste af programmet var som ved elevmødet. Jeg holdt foredrag.

Efteraarsstævnet havde to gode talere, redaktør, fru Ellen Holmgaard, København, og pastor Westergaard-Nielsen, Aasted, og en god tilslutning.

Jeg har altid været bange for, at dette stykke i aarsskriftet skulle føles overfyldt, hvis hver tur, hver sammenkomst og lignende skulle omtales, derfor er det kun et udvalg, der bliver gjort. Der var selvfølgelig mange andre ting, der havde en absolut berettiget plads, men

Glade piger

nu maa dette være nok til at give et indtryk af Stidsholt i arbejde og fest. Et system, der ville være godt, kunne jeg tænke mig bestaaende i, at en eller anden ville paatage sig at give os vink om gamle elever, ikke mindst med hensyn til bryllupper. Vi ville gerne have en beskeden hilsen afsted, bare et par linier paa et kort eller telegram. Desværre kan ingen paatage sig hvervet, da ingen kender alle dem, der har tilknytning til os og skolen.

For første gang har det danske og norske flag vajet ved hinandens side i skolens have i anledning af bryllup, og for første gang har jeg forrettet denne kirkelige handling ved indgaaelse af dansk-norsk ægteskab. Det skete i Volstrup kirke den 27. juli, da Birthe Hansen, St. Hybholt, blev viet til en norsk højskoleforstanders søn.

Samme dag og i samme kirke viedes Betty Andersen, Krættstrup, der var elev her samme aar, sommeren 1955. Hun blev gift med Preben Østergaard Nielsen (elev 1954—55).

Og saa til sidst: Tak for følgeskabet i den sommer eller den vinter, der var jeres, i løbet af de 32 aar, Stidsholt Ungdomsskole har virket blandt dansk ungdom. Tak til jer, der var her i „Aaret, der svandt“, og til jer, der kom i sommer og fejrede jeres 25-aars jubilæum.

Modtag fra os alle paa skolen de bedste ønsker om god jul og om lys over vejen i det kommende aar.

Hans Jakobsen.

25 år efter — en oprigtig tak

Når man som husmor i det daglige går og pusler med tingene, hænder det, at man under det mere rutinemæssige arbejde falder i tanker.

Jeg har således kunnet gå og glæde mig over elevmødet her i sommer. Det var en stor oplevelse at mødes igen, enkelte af os efter 25 års forløb. Det var egentlig så mærkeligt dette, at vi ikke kunne forstå, der var gået så mange år, og dog, det var ret naturligt, for samhørigheden fra den gang var jo den samme. Vist var vi klar over, at årene var gået, grå stænk i håret, arbejdsprægede hænder, måske knap så ranke i holdningen, jo, tiden sætter altid sit præg, men bag om det fandt man det samme sind, det samme humør, sammenholdet fra dengang, og ringen var sluttet, der var kontakt med det samme. Man havde fornemmelsen af at sige goddag til gode venner, man havde taget afsked med dagen forud. Sagen var jo i al sin enkelthed, at vi igen var hjemme, og det er noget, vi alle forstår.

En skole som Stidsholt Ungdomsskole er ikke bare en bygning muret op sten på sten, nej, den er andet og mere. Grunden til skolen blev lagt i et hjem med støtte fra andre hjem, og denne vekselvirkning har stadig gjort den større, den må også være stærk nok til at bære skolen fremover. Den gerning, der direkte ydes på skolen, kan vi ikke værdsætte nok. Det er hjemmene på skolen og den hverdag, der leves der, lige fra forstanderparret til børnene samt yngste lærerinde og lærer, der giver tonen an, lærer eleverne betydningen af at gå i en hjemmenes skole. Der er det store ved et sådant hjem som skolen, at den aldrig har nok i sig selv. Ligesom træet skyder sine rødder langt ud og dybt ned, spænder skolen sine rammer længere og længere ud, og hvor meget af det, der er inden for disse rammer, har ikke været med til at sætte sit præg på os.

Det er en lykke at få lov at opleve 25-års jubilæum med samme forstanderpar, og vi var enige om, at vi skylder hr. og fru Jakobsen og skolens øvrige medarbejdere en varm tak for en festlig dag. Der er grund til at ønske jer alle deroppe held og lykke med arbejdet frem-

Træsøjld

over. Det er en kendt sag, at når man har tingene lidt på afstand, ser man først rigtig værdierne i dem. Vi er mange, der er enige om, at vi skylder skolen meget for det hjem, den var for os, altid har været og stadig er; det står urokkeligt, i den retning er intet ændret.

Rammerne på skolen er blevet større, smukkere, syntes vi. Det må være sådan, en skole må følge med i udviklingen. Dermed er ikke sagt, at den skal ændre sit mål, tværtimod — det står fast. Skolens mål er stadig at sætte dansk ungdom i gang, give livsmod og livslyst, så at man aldrig går i stå. Bliver man spurgt, hvad man egentlig fik ud af sit ungdomsskoleophold, vil nogle måske nok kunne opremse en hel del teoretisk viden og praktisk kunnen. Det er absolut ikke uvæsentligt, men hvad der er af større betydning, tror jeg, er det stærke indtryk af skolen som hjem, der efterlades i vore sind. Det er ikke lige meget, hvilke mål de unge sætter sig, når der skal bygges hjem, og det er en støtte at have lært værdien af respekt for gode traditioner.

Da vi kom på skolen for 25 år siden, ønskede Jakobsens os en sommer med rige solskinsdage, og det blev det. Var der ikke altid sol derude, så var der til gengæld inde.

Jeg betragter hele skoleopholdet som en gave. Vi fik så meget, at vi simpelthen må føle os forpligtede til at lade andre få del i disse værdier. Meningen er jo ikke, at vi blot skal sige tak og så sætte os

passive hen. Alt det, vi fik sået i vore sind: samarbejdsvilje, gensidig forståelse og tillid i de betroede opgaver, alt det må ikke være givet os forgæves. Vi må, så godt vi formår hver især, kaste af i de nærmeste krav. Barnets glæde over små pligter og betroede opgaver er ofte første skridt til at ville meget mere.

Hvor har skolen tit opmuntret ved at anerkende viljen, der lå bag selv en beskeden indsats. Det er ungdomsskolens stærke side, at den aldrig lærte os at bruge albuer; det fører kun til strid. Der var ikke karakterjageri og den slags, som ofte slår megen arbejdsglæde i stykker. Man gik sammen skridt for skridt, og vi kunne sammen glædes over resultaterne.

Dette er i hvert fald ting, der tæller, når man skal bygge et hjem op. Mange af os traf et andet menneske at dele livet med; ja, oplevede endog den lykke at skabe nyt liv. Enkelte forblev ene, men fik dog under en eller anden form deres hjem, hvorfra de måske udadtil i højere grad fik lov at virke. Lige meget, alle fik vi opgaver.

Jakobsen talte ved vores afslutning om brøndgraverens gerning, der er at finde vandårerne i dybden. Vi blev fra skolen sendt ud som små brøndgravere, som man håbede ville gøre et ærligt forsøg på at finde ned til de kilder, der virkelig har værdi for mennesket.

Det er en rig arv, skolen giver sine elever, en arv, som vi gerne skulle føre videre til kommende slægter.

Vi kan ikke takke skolen bedre for det hjem, den blev for os, end ved netop i vore hjem at efterleve det, skolen lærte os; derved understreger vi ungdomsskolens betydning for hjem og samfund.

Tove Kjærgaard.

Jubilæumsbrev

Fra *Gudrun Jørgensen*, der var elev i 1938 og som i en årrække har været lærerinde på Faarevejle Fri- og Efterskole, modtog vi til elevmødet denne hilsen:

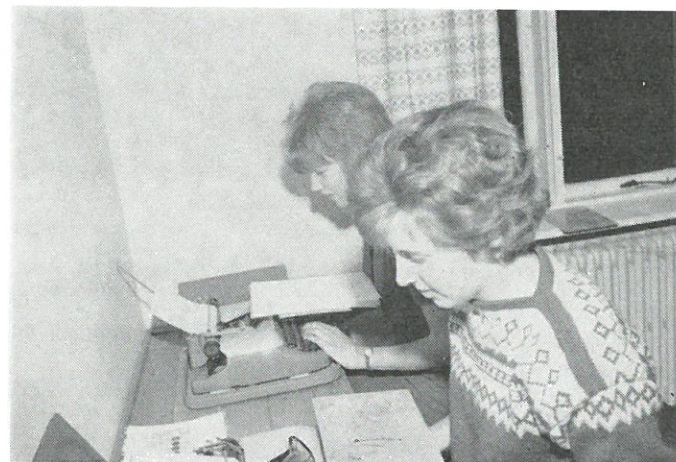
*Kære Jakobsen og fru Jakobsen, kammerater fra 1938
og andre Stidsbolt-venner!*

Det er med vemod, jeg sender denne hilsen til elevmødet 1963, da det hele det sidste år har været mit ønske at blive så rask, at jeg endelig kunne få lejlighed til at sige *mine* agtede og uselviske banebrydere en hjertelig tak for det, som mit skoleophold for 25 år siden kom til at betyde for mig.

Sommeren 1938 blev et vendepunkt for mig. I forstod at tænde det lys, som stadig kan brænde for os, der har været så heldige at komme under jeres indflydelse.

På denne dag her i 25-året efter skal I vide, at den gerning, I har udøvet, har været af stor værdi for vort samfund og for de enkeltmennesker, I kom i kontakt med.

Jeg er lykkelig for, at jeg ud fra mine oplevelser som elev hos jer

To af
kontorholdet

Kom lad os
danse

valgte den samme gerning, arbejdet blandt ungdommen. Jeg ville gerne efter fattig evne være med til at værne om ungdomstiden og give den indhold for andre unge, fordi jeg selv havde modtaget så meget fra jer af det, som kan berige og styrke ens sind, så man lettere kan bære de byrder og skuffelser, livet giver.

Derfor vil jeg også til alle jer, der på denne dag er tilstede i Stidsholt, sige, at har I, som jeg, været taknemmelige og glade for jeres skoleophold, så er den bedste måde, I kan vise det på, at være trofaste over for skolen og gøre jert til, at den altid er fuld af elever, så I på den måde er med til at hjælpe andre til den berigelse, som et skoleophold af den art er.

Jeg véd godt, at tiderne har forandret sig og at der tilbydes ungdommen undervisning på mange andre måder, men der er dog intet, der kan sammenlignes med et ungdomsskoleophold. Her får den unge ikke alene viden og nyttige kundskaber, men også visdom til at leve livet som menneske og som medmenneske.

Jeg slutter min hilsen med tak til jer, Hans og Marie Jakobsen, med ønsket om, at mange flere må få øjnene op for „den frie“ skoles værdi — og med ønsket om, at mange unge må få glæde og udbytte af at være elev på Stidsholt.

De hjerteligste hilsener fra en taknemmelig „25-års“.

Gudrun Jørgensen.

Norgesturen

Forældre og søskende til mange af de 81 „gamle“ elever stod på kajen og vinkede farvel til de forventningsfulde rejsedeltagere. Jakobsen havde taget imod flokken og givet den gode ønsker med på vej, så kørte han hjem til sommerpigerne og den tilbageblevne del af lærerstaben. Fru Jakobsen, Hansen, Buhrkall og undertegnede repræsenterede skolen på turen.

Efter nattens sejltur med mere eller mindre søvn på bænke og gulve kom vi tidligt næste morgen til Larvik, hvor busserne holdt klar til afgang ind i det ukendte, skønne land — Norge.

Vi fik en herlig køretur over Porsgrunn og Skien til Ulefoss og Vrangfoss, hvor vi gjorde et længere ophold ved de berømte sluser, før vi kørte videre til Gvam, hvor middagen ventede os på vandrerhjemmet.

Det var en stor og ejendommelig oplevelse for os danske at stå ved Norges største stavkirke i Heddal. Denne gamle kirke fra det 12. århundrede er af håndskåret træ og er imponerende både ved sin størrelse og skønhed. Det var også særegent for os at se kirkegården, der lå udbredt som en stor græsplæne med kun en sten med en enkelt blomst foran hver grav.

Turen op igennem bjergene, langs Tinnsjøen og ned til Rjukan, byen, der ligger i den lange dal med fjeldvægge til begge sider, var et uforglemmeligt møde med Norges skønne og storslåede natur.

Efter overnatningen på vandrerhjemmet i Rjukan var vi klar til turens mest spændende oplevelse, nemlig bestigningen af Gausta. Selv om vi vidste, hvor mange kilometer, vi skulle gå for at nå Sydnorges højeste bjergtop (1883 m. o. h.), var vi dog klar over, at det ikke ville blive det samme som at gå en tur til Sæby — det blev det heller ikke!

Vi kørte den første del af turen med specielle bjergbusser, der har baghjulene trukket ind mod bilens midte, så bilen i de skarpe serpentinersving kan have bagenden ud over afgrunden, ja, det gyser i een bare ved tanken. Fra Svinroi gik det videre til fods mod Gausta-

toppen. Vi var ude for at blive dus med naturen, og det skal jeg sandelig love for, at vi blev på den 4—5 timer lange „spadseretur“. Sultne, tørstige og varme nåede vi toppen, hvor der var meget koldt. Vi fik vore trøjer på, spiste vor madpakke og drak alt det sodavand, der fandtes i boden på bjergtoppen. Sejrsstolte over vor bjergbestigning gik vi rundt på toppen og så ud over verden. Ingen ville nægte, at det var anstrengende at gå op, men heller ingen troede på, at det var værre at gå ned — det gik dog op for alle på turen ned, hvor vi hele tiden måtte bremse for ikke at rulle ned som en dynge sten. På nedturen var der ingen busser fra Svinroi, så vi vandrede videre til Dale, som vi nåede — en stor oplevelse og en hel del vabler rigere.

Næste dag gik turen videre til Kongsberg og til sølvminen i Saggrenda, hvor vi under megen latter og morskab blev anbragt i lilleputtogets små vogne og sendt afsted 2300 meter ind i fjeldet. Vi nåede med sneglefart ned til Kongens Grube 342 meter under jorden. Der var koldt og klamt, men heldigvis var der elektrisk lys. Pludselig gik lyset ud, og dér stod vi og havde det mærkeligt, indtil der blev tændt nogle enkelte små lygter, ved hvis hjælp vi kunne famle os frem i minegangene. Vi anede ikke, at der oven over os var et voldsomt tordenvejr. Det oplevede derimod fru Jakobsen og fru Sand, der var blevet tilbage på vandrerhjemmet for at få en middagssøvn, som de på grund af vejret alligevel ikke fik.

Mod
Gaustatoppen

I Kongsberg besøgte vi museet, som er bygget over sølvværkets mere end 300-årige historie, og Kongsberg kirke, der er så stor, at den kan rumme 3000 mennesker.

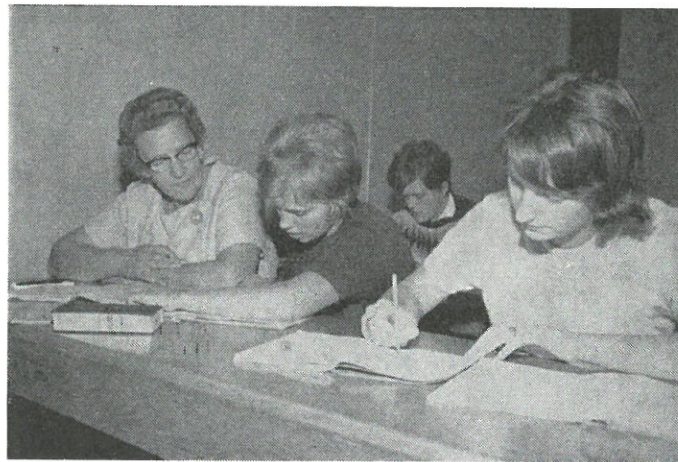
Næste dag måtte vi tage afsked med det skønne Norge med de høje fjelde, de store nåleskove og de mange brusende elve og fosser. Solen skinnede, og alt tydede på en dejlig hjemrejse. Men vi skulle snart blive klogere. Da vi havde sejlet et par timer, gav „Cord Adeler“ sig til at vippe og gynge os, så vi blev grønne i ansigterne — og hvad dermed følger!

I Frederikshavn blev vi modtaget af venner og bekendte. Jakobsen stod på kajen og han fik mangt en hjertelig tak for en dejlig tur. Jeg siger også tak for turen og tak til alle jer, som var med, fordi I var så flinke og hjælpsomme.

Hermed ønsker jeg alle gamle elever samt alle på Stidsholt Ungdomsskole en rigtig god jul og et velsignet nytår.

Inger-Marie Lemmergaard.

Regning

Ferietid

Det er muligvis ikke noget at skrive om, for noget jeg nødig vil, er at vække bitterhed hos vore gode medborgere, landmændene og de andre mennesker, der ikke kan holde ferie. Ærlig talt føler jeg mig brødebetyngt, når jeg står over for én, der med vemod i stemmen siger: „Ja, Maren og mig har ikke haft ferie i atten år“. Da går grumheden pludselig op for mig, og sandt at sige mærker vi det på nogle af vore elever, der ikke agter at gå i fædrenes fodspor.

Jeg glæder mig til en ferie, og jeg føler behovet, når vor 4-årige dreng kommer: „Hvornår skal jeg have ferie?“

„Gode søn“, siger vi, „om otte dage er du fri for dine pligters anstrengelse“.

Feriestemning på en skole er noget helt andet, end når det går mod afslutning; ferie er en kær afbrydelse og et „På gensyn“. Forberedelserne med hektisk pakkeri begynder. Hvor er kvinder og mænd dog forskellige, når det gælder pakning af livsnødvendigheder. Vi er da kun to voksne og fire børn og en hund, der skal holde ferie en halv snes dage, men stakken af livsnødvendigheder vokser, vokser, bliver til et

Handelsdansk

bjerg. Jeg tænker med misundelse på vor gode ven Christoffersen, der glædede os med egen og tandbørstes nærværelse et par dage.

Gensynet med „æ hav“ er i sig selv foryngende, det stadige brus, de festlige lysglimt fra bølgerne.

For mange er Vesterhavet for voldsomt og naturen for barsk, de foretrækker den stille fjord eller det mildere Kattegat. I min drengetid stod Storåen eller Ribe å som det mægtige vand, hvor vi, når vi kom „i høllerne“, kunne stå i vand til halsen, dristigt. Jeg nærede dengang en uendelig skræk for havet, bølgenes vælten én omkuld og de voksnes advarende råben sidder dybt, så jeg ofte må tage mig i det for ikke at indpode vore sønner samme paniske rædsel. Vesterhavet er et godt hav at lade sig omfavne af og være ved — at sejle på, en venlig tanke sendes til gamle elever, der i sommer i storm blev kastet fra Larvik til Frederikshavn.

Og så: at læse og dase. Selve den tankegang var for ikke så mange år tilbage forkastelig, men med fire poder er det bedre end at køre alt for meget rundt, synes vi. Måltiderne bør for husmoderens skyld være af underordnet betydning, hvad de dog heldigvis aldrig bliver; de er i sandhed en kærkommen afveksling for ovennævnte. Anders And og nogle småhistorier til børnene og et par billigbøger om Jens Kruses kone, der sidder på kassen og en „dyd, der går amok“ og et par stykker til.

Grethe ler, afbryder mig i læsning og vil læse en vældig god vittighed, lidet anende, at min bog er både bedre og morsommere. Her kan man glædes over det lette sprog, den hurtige handling og de kvikt fortalte historier.

Børnene graver huler; trangen til at få eget hus er et instinkt, der afspejler sig i ethvert barn, der har en spade og noget jord at grave i; voksne må ofte af forskellige grunde undertrykke dette instinkt. Hunden er med drengene, hvor de går og står, ja, selv når de bader — den er blevet en del af deres tilværelse.

Tiden går, bjerget af livsfornødenheder flyttes hjem. Gensynsglæde — det daglige arbejde begynder — men sikken en ferie, trods regn og blæst.

Jeppe Bubrkall.

Korte hilsener

Ringkøbing, den 8/12 1963.

Mens adventskransen er tændt,
venter vi alle spændt
på, om kødet bli'r mørt,
inden vi alle er kørt.
I ventetiden vi finder
frem til gamle Stidsholt-minder.
Alle lærere og gamle elever
en julehilsen får
fra fire gamle lærerinder fra samme år.

Jeg har Gunnar, Jette, Dorte og Hanne,
synes I ikke, det er manne.

Inga Roed.

Jeg har Juul og Gitte og én i vente,
vi må prøve på Inga at indhente.

Sigrid Stoustrup.

Jeg har Peder og en søn — I forstår,
han hedder Henrik og er et halvt år.

Ruth Helbo.

Jeg i stedet for manden har købt mig en bil,
i den jeg kører mange mil.

Laura Mortensen.

Glædelig jul — godt nytår!

Mange hilsener til alle gamle elever og venner af skolen.
Karen Søndergaard.

De bedste jule- og nytårsønsker til gamle elever.

Tom, Flemming, Frits, Lillian og Aage Hansen.

Glædelig jul og godt nytår ønsker

Lars, Morten, Jakob, Jens, Grethe og Jeppe Buhrkall.

Hermed sender jeg mange hilsener og venlige tanker til gamle elever
og venner på Stidsholt Ungdomsskole med ønsket om en rigtig glædelig
jul samt et godt nytår.

Poul Schmidt Thomsen.

1964 — Meddelelser

Elevmødet bliver søndag den 19. juli (se aviserne).

Jubilæumsholdene. Elever fra vinteren 1938—39 og sommeren 1939 indbydes på elevmødedagen til 25-års jubilæumsfest med middag på skolen kl. 11. Send venligst et kort 8 dage forud.

Udenlandsrejsen. De to sidste års elever får alle tilsendt program i god tid. Elever fra tidligere år er også velkomne, men de bedes sende mig et kort, så får de program, når det foreligger.

Stidsholt-stævnet i Aalborg afholdes i Aalborghallens restauration søndag den 6. december. Til dette møde er alle gamle elever også velkomne.

Offentlige møder: Det første møde i vinter er afholdt, og der var meget stor tilslutning, ikke mindst af gamle elever og af både nuværende og tidligere elever, forældre og pårørende. Vi håber, det samme bliver tilfældet til møderne den 25. januar, hvor forstander Graae Rasmussen, Vebstrup, taler, og den 14. marts, hvor biskop Erik Jensen taler.

Efterårsstævnet bliver den 23. august.

*Guds fred med vore døde i Danmarks rosengård
Guds fred med jer, som bløde af dybe hjertesaar*

*Ole Pedersen, vinteren 1951—52.
(gift med Edel Christensen, sommeren 1955.)*

Hans Damborg, vinteren 1960—61.

Ære være deres minde.

Elevfortegnelse

Vinteren 1962—63:

Christian Hørby Andersen, Nørresundby.
Jørgen Andresen, Grenaa.
Erik Søgaard Chrestensen, Langholt.
Arne Christensen, Rævhede, Birkelse.
Bjarne Skovgaard Christensen, Aalborg.
Hans Jørgen Christensen, Sæby.
Ib L. Christensen, Suldrup.
Knud Christensen, Bredkær præstegaard, Klokkeholm.
Poul Emil Christensen, Gl. Skagen.
Michael Christiansen, Lindholm, Nørresundby.
Lars Mosberg Christoffersen, Skagen.
Poul Damsgaard, Klæstrup.
Alf Fischer, Præstbro.
Karl Ove Graven, Tolne.
Villy Gravesen, Vaarst.
Per Gregersen, Nørresundby.
Bent Hansen, Sæby.
Karl Ejner Hansen, Dokkedal.
Mogens Holm, Biersted.
Poul Hoven, Mergelsbæk, Kaas.
Knud Haals, Gunderup.
Jørgen Iversen, Flade, Gærum.
Jens Møller Jakobsen, Hallund.
Arne Jensen, Møgelthorum, Roslev.
Asger Jensen, Hllum.
Bjarne Hyldahl Jensen, Ulsted.
Erik Jensen, Try, Dronninglund.
Gunner Jensen, Bindslev.
Henning Jensen, Kjemtrup, Nørager.
Kristian Jensen, Fjellerad.
Mogens Jensen, Hllum.
Ole Langeland Jensen, Hytten, Dybvad.
Simon Jensen, Ørum, Hjallerup.
Søren Møller Jensen, Elmelund, Præstbro.
Henning Karlén, Thorup, Hjallerup.
Finn Knudsen, Sdr. Kongerslev.
Hans Jørgen Knudsen, Klattrup, Dokkedal.
Jens Jørgen Krogh, Præstbro.
Arne Larsen, Gunderup, Vaarst.
Egon Larsen, Tornby.
Jørgen Larsen, Ø. Hassing.
Lars Larsen, Dorf, Flauenskjold.

Hans Jørn Lauritsen, Aabybro.
Evald Mortensen, Fjerritslev.
Bent Brobak Nielsen, Rakkeby.
Jens Valdemar Stokbro Nielsen, Kirkholt.
Kaj Nielsen, Rakkeby.
Højmark Arenfeldt Olsen, Byrum.
Allan Pedersen, Aalborg.
Bjarne Pedersen, Torderup, Vaarst.
Erling Pedersen, Gjol.
Gunnar Jens Pedersen, Vodskov.
Keld Pedersen, Mergelsbæk, Kaas.
Steen Pedersen, Gistrup.
Kaj Pedersen, Stenhøj.
Arne Pilgaard, Mylund.
Harry Starche, Birket, Langholt.
Jack Steffensen, Taulov.
Ib Stubberup, Terndrup.
Bent Sørensen, Nibe.
Frank Sørensen, Aalborg.
Jens Chr. Sørensen, Koldstedet, Dronninglund.
Thorkild Sørensen, Stenhøj.
Birger Thomsen, Mygdal.
Claus Thomsen, Aalborg.
Jørn Ole Thomsen, Sterup.
Stig Øhman, København.
Svend Ove Øland, Gandrup.
Kai Østergaard, Aalborg.

Sommeren 1963:

Erna Altenburg, Arden.
Jette Amping, Frederikshavn.
Margot Andersen, Aalborg.
Lene Bach, Aalborg.
Gerda Christensen, Randers.
Gunhild Christensen, Randrup, Kongerslev.
Jette Meyer Christensen, Frederikshavn.
Ruth Christensen, Aalborg.
Grethe Christiansen, Grindsted, Langholt.
Ruth Gravesen, Vaarst.
Jytte Gudmann, Vrinners.
Alice Jensen, Uggerhalne.
Astrid Jensen, Dal, Thorshøj.
Bodil Jensen, Rebild.
Edith Jensen, Aabybro.
Else-Marie Jensen, Aalborg.
Gurli Jensen, Hjørring.

Kirsten Jensen, Frederikshavn.
 Bitten Johansen, Frisenvold, Randers.
 Anne Mie Jørgensen, Flauenskjold.
 Bente Jørgensen, Aalborg.
 Karin Jørgensen, Hou.
 Mai Jørgensen, Skagen.
 Ingrid Karlsen, Thorup, Hjallerup.
 Birgit Koch, Aalborg.
 Else-Marie Larsen, Hørby.
 Inger Juel Nielsen, Skagen.
 Lilian Larsen, Nørresundby.
 Poula Lundsgaard, Vaarst.
 Birthe Marie Mikkelsen, Randers.
 Bodil Marie Nielsen, Fjellerad.
 Ingerlise Nielsen, Ingstrup.
 Ruth Nielsen, Randers.
 Gudrun Nikolajsen, Uggerhalne, Langholt.
 Anne Grethe Pedersen, Frisenvold, Randers.
 Bente Pedersen, Aalborg.
 Birthe Pedersen, Aalborg.
 Edel Leth Pedersen, Try, Dronninglund.
 Elly Pedersen, Voersaa.
 Grete Pedersen, Tolstrup, Hjallerup.
 Inge Lise Pedersen, Jerup.
 Jytte Færch Pedersen, Dorf.
 Karen Foldager Pedersen, Rosenby.
 Lene Kjær Pedersen, Hou.
 Lisbeth Pedersen, Lyngsaa.
 Tove Pedersen, Hjørring.
 Birthe Poulsen, Gl. Kirk, Dronninglund.
 Karen Poulsen, Rebild.
 Ruth Poulsen, Flauenskjold.
 Doris Rasmussen, Rørholt.
 Alice Sudergaard, Grindsted, Langholt.
 Allis Svendsen, Aalborg.
 Liesél Søberg, Aalborg.
 Elise Sørensen, Randers.
 Else Thomasen, Frederikshavn.
 Jytte Thomsen, Hulsig.
 Karin Thygesen, Kongerslev.
 Anna Margrethe Aagaard, Faarup.

Regnskab

for året 1/6 1962 til 31/5 1963.

Indtægt:

Kassebeholdning	61,23
Indestående på giro	89,07
Indestående i sparekassen	1.445,69
Indtægt for årsskrifter	6.920,00
Renter	92,22
	8.608,21

Udgift:

Ekspres-Trykkeriet	3.794,95
Frimærker	2.114,50
Blanketter m. m.	78,83
Annoncer	112,16
Udgift ved Aalborg-stævnet	40,25
Indestående i sparekassen	2.033,71
Indestående paa giro	218,79
Kontant beholdning	215,02
	8.608,21

Stidsholt, den 18. juli 1963.

Karen Søndergaard.

Ovenstående regnskab er dags dato revideret og intet fundet at bemærke.

Sæby, den 19. juli 1963.

Gerda Sørensen. Chr. Dam.

ELEVFORENINGENS BESTYRELSE:

Juel Højbjerg, Jerslev Østermark, Jerslev, formand.
 Edel Jensen, „Titan“, Dannebrogsgade 43, Aalborg, næstformand.
 Karen Søndergaard, Stidsholt, Sæby, kasserer.
 Jeppe Buhrkall, Stidsholt, Sæby.
 Orla Jensen, Ørtoft, Sæby.
 Jørgen Jeppesen, Skibsted, Kongerslev.
 Gerda Osterland Rasmussen, Dybvad.